

पुस्तक

अंक ४

SARVASANGRAHA

सर्वसंग्रह

अथवा

साहित्यकवितांशुसंग्रह

श्री ६६६

संग्रह

1491

पुस्तक

सन् १९६३

सुंबई

भापवरावचंढोदा

वांन्तकावस्थांतुअधिक

किंमत ००००

नामदेवकृतअभंग

बाळकीडा.

लंबोदरा तुझा शोभे शंढा दंड करितसे खंड दुश्चिन्हाचा १
चतुर्भुज आयुधें शोभताति हातीं प्रक्तांला रक्षिती निरंतर २
प्रव्य रूप तुझे उंदर-वहना नमन चरणा करितसे ३
नाम घेतां तुझे दोष जळताती कळीकाळ कांपति तुझ्या नामें
चौदा-विद्या तुझ्या कृपेनें येतील मुके बोलतील वेद घोष ५
रुणझुण पायीं वाजताती बाळे देखोनियां भुले मन माझे ६
प्रक्त-वत्सला तूं पार्वती-नंदना मत्तक चरणा ठेवीतसे ७
नामा मूणे आतां देई मज स्फूर्ती वर्णितसें कीर्ती कृष्णजीची

१

सरस्वतीमाते घावी मज स्फूर्ती येतो काकूलती तुज-लागीं १
लाडकें लडिवाळ मागतसें तुज वंदितसें रज चरणाचे २
त्वरें येऊनियां शीरीं ठेवी हात जाईल हे फांत तेझां माझी ३
आपुल्या बाळारी धरीं आतां हातीं न करीं फजिती जनामध्ये ४
विश्वासा जो हरी त्याची वर्णूकीती आवडिचा वोतीं रस माये ५
एकोनियां स्तव झालीसे प्रसन्न नाम्याचा अशीमान मज-लागीं ६

२

प्रल्हाद नारद पराशर पुंडरीक व्यास आणि वाल्मीक नमीयेले १

नामदेव.

त्व ता...ष्य अंबर्षी शौनक ब्रम्हनिष्ठ वृक नमियेल २
 विदेवमांगदाऽर्जुन वसिष्ठ विभीषण केलेसे नमन तयां-लागीं ३
 दीकाकार श्रीधर बहिरंभट चतूर करा निरंतर कृपा मज ४
 साधु संत सिद्ध शिरीं देवा हान वर्णीन समस्त कृष्णा-लीला ५
 नामा आठवीतो खेचर-चरण तयाच्या रूपेन सिद्धि जावो ६

३

देवा आदि देवा सर्वत्रांच्या जीवा ऐक वासुदेवा दयानिधे १
 ब्रम्हा आणि इंद्रा वंद्य सदाशिवा ऐक वासुदेवा दयानिधे २
 चौदा-लोकपाळ करिनि तुझी सेवा ऐक वासुदेवा दयानिधे ३
 योगीयांचे ध्यानी आतुंडसी देवा ऐक वासुदेवा दयानिधे ४
 निर्गुण निराकार नाहीं तुज माया ऐक कृष्णा-राया कानडिया ५
 करुणापर्जन्याच्या सिंपी मावरि तोया ऐक कृष्णा-राया गोजरीया ६
 नामा म्हणे जरीदारवधिसी पाया तरी वदावया स्फूर्ति चाले ७

४

क्षीर-सागरांत असरी बैसला धांवोनि मजला भेट देई १
 शेषा-वरी जरी असरी निजला धांवोनि मजला भेट देई २
 कैलासीच्या शिव पूजितो तुजला धांवोनि मजला भेट देई ३
 गहिवरोनी नामा बाहान विठ्ठला धांवोनि मजला भेट देई ४

०५

चक्रवाक-पक्षी विद्योगें बाहानी झालें मज प्रती तसें आतां १
 चूकलिया माय बाळकें रुडती झालें मज प्रती तसें आतां २

१ असरी, २ बौबावी.

अपांग

वत्स न देवता गाया दुवरती झाले मजप्रती तैसें आतां ३
जीवना वेगळे मच्छ तळमळती झाले मजप्रती तैसें आतां ४
नामा म्हणे मजं ऐसें वाटे चितीं करितसें खतीं फार तुझी ५

६

काय माझा आतां पहातोसी अंत येई वा धांवत देवराया १
माझ्या जिवा होय तुजविण आकांत येई वा धांवत देवराया २
असे जरी काम भेटुनि जाय माते येई वा धांवत देवराया ३
येरे येरे देवा नामा तुज वाहात येई वा धांवत देवराया ४

७

न वर्णवे वाचे जन्म मरण दुःख दावीं आतां सुरव पांडुरंगा १
कुरळ केवा भाळीं शोभतो टीलक दावीं आतां सुरव पांडुरंगा २
भोवया ध्यंकरा शोभती सुरेख दावीं आतां सुरव पांडुरंगा ३
कमलाऽकार नेत्र सुंदर नासिक दावीं आतां सुरव पांडुरंगा ४
कर्णीचीं कुंडले न वर्णवे हाटेक दावीं आतां सुरव पांडुरंगा ५
अधर आरक्त दंत चंद्राऽधिक दावीं आतां सुरव पांडुरंगा ६
विष्णुदास नामा तुझेचि बालक दावीं आतां सुरव पांडुरंगा ७

८

बाहु-बळे तुवां कादिले अमृत ठेवीं वा तो हात शिरावरी १
जननी माझी जेव्हां ज्याकडे पाहतं ठेवीं वा तो हात शिरावरी २
देवां बैसवोनीं सुधेतें वादीत ठेवीं वा तो हात शिरावरी ३
दर्शाराचा सागर उपमन्युसी देत ठेवीं वा तो हात शिरावरी ४

प्रमदेव-

घेउनियां चक्र परिक्षिती **सत** ठेवीं बा तो हात शिरा-वरी ५
 कवटाळिलें जेव्हां धुवा **वनांत** ठेवीं बा तो हात शिरा-वरी ६
 विदूराच्या घरीं कणिया **सक्षित** ठेवीं बा तो हात शिरा-वरी
 चिरंजीव करुनीया नग **जेतें** देत ठेवीं बा तो हात शिरा-वरी ८
 नामा म्हणे युद्धीं रंक्षिये **का** पार्थ ठेवीं बा तो हात शिरा-वरी ९

९

रुण-इरुण रुण-इरुण वाजताती चाळे दारवीं तीं पाउलें दयानिधे १
 जनक-श्रुतदेव यांच्या घरां गेले दारवीं तीं पाउलें दयानिधे २
 धरियेले नक्रें तेव्हां जे धांवले दारवीं तीं पाउलें दयानिधे ३
 वरुच-हरणीं द्रौपदीनें जे चिंतिले दारवीं तीं पाउलें दयानिधे ४
 देखोनियां ज्यातें कौरव भिडाले दारवीं तीं पाउलें दयानिधे ५
 धर्म आणि श्रीष्म विदुरा **धदिक** धाले दारवीं तीं पाउलें दयानिधे ६
 सैवरासि जातां शिळे उद्धरिलें दारवीं तीं पाउलें दयानिधे ७
 नामा म्हणे ज्यातें बळीनें पूजिलें दारवीं तीं पाउलें दयानिधे ८

१०

अडखळोनी पडसी घालुं नको जोडा धांवत दुडदुडा येई आतां १
 बैसावया-साठीं घेऊं नको घोडा धांवत दुडदुडा येई आतां २
 सोजना बैससी येथें घेई वीडा धांवत दुडदुडा येई आतां ३
 बाहुबळें काढीला देवांचा जो खोडा धांवत दुडदुडा येई आतां ४
 नामा म्हणे ररुवी लक्ष्मीचा नूडा धांवत दुडदुडा येई आतां ५

११

अभंग.

येरे येरे देवा देईन तुम्हा पेडा त्याला बाहे वेडा ना
 ज्याचे पायीं असे बिरुदाचा तोडा त्याला बाहे दे ४
 जन पुसे सुरवी रघुमाईचा जोडा त्याला बाहे दे
 यावयासी येथे आळस तुम्ही सोडा घेइन इडा-प ५

१२

युगा ऐसें पळ तुज-वीण जाय पाहातोसी काय ६
 कांमळ हृदय तुझे पंढरीच्या राया कटीण सरवय
 विचारिले चितीं दुर्लभ हरि-हरा कैसा जाऊं घर ७
 अंगीकारावरी अक्षरांची मात नोहे हें उचित देवराया ४
 मागे जेजे आळी केली वासुदेवा उदारा केशवा पूरविली ५
 तुपेक्षेसी चितीं ऐसा हा परवंसा दिसोनी निराशा झाली आतां
 वांचोनियां दुःख भोगावे रे आतां प्राणासी मुक्तां तेंचि फलें ७
 वर्णितां तो नामा झाला समाधिस्थ जाहलें विदीन पांडुरंगा ८

१३

त्वरें धांवोनियां आलासे गोविंद सावध सावध नामदेवा १
 रुसलासे नामा देवारी न बोले करें कुरवाळिलें वदन तेळां २
 समजावोनि देवें धरिला पोटासीं बोल रे मजसीं नाम देवा ३
 नामा म्हणे देवा उसीर कां केला किंवा माझा आला तुला राग ४

१४

वेळो-वेळां तूला बाहे वेडा भक्त राहो नेदी निवांन क्षण-भरी १
 मागे बहुतानी केले रे प्रबंध पाहोनियां छंद वेडावलीं २

नामदेव

त विश्वाच्या जो चाप वर्णि रे प्रताप नामदेवा ३

१५

म सांगेल जो कथा श्रवण करितां उद्धरती १
 श्रीं स्नान जे करीती त्याचे उद्धरती पूर्वज ते २
 स्नाना श्रम लागे फार करावें एकाग्र मन येयें ३
 सें बोले भागवत श्रीऋक्. सांगत परिक्षीती ४

१६

ऋक्. दैत्य ते मानले धरणीसी झालें बोझे त्यांचें १
 दिधलासे त्रास ऋषी-मुनीं-सर्वा न पूजिती देवा कोणही तेकां २
 राहियेले यज्ञ मोडिलां कीर्तनें पळाले ब्राम्हण दैत्या-भेणे ३
 वस-रूपी पृथ्वी ब्रम्ह्या-पासीं जाय नेत्रीं वाहे तोय सांगतसे ४
 बुडवीला धर्म अधर्म झाला फार सोसवेना फार मज आतां ५
 ब्रम्हा इंद्र आणि बरोबरी शिव. चालियेले सर्व क्षीराधिर्सी ६
 नामा म्हणे आतां करितील स्तुती सावधान-चिनीं परासावे ७

१७

वारुदेवा वृषीकेशा माधवा मधुसूदना
 करिताती स्तवना पुरुष सूक्ते. १
 पद्मनाभा त्रि-लोके-शा वामना जलशाई
 आम्हा कोणही नाहीं तूज-वीण २
 जनार्दन हरि श्रीवल्लभ गरुड-ध्वजा
 पाव अधीक्षजा आतां आम्हां ३

अभंग.

वराहा पुंडरीका नरसिंहा नरांतका	
वैकुंठ-नाथका देवराया	४
अच्युता शाश्वता अनंता अव्ययां	
रूपेच्या अभया देई आम्हां	५
नारायणा-ध्यक्षा कैठभ संजना	
करीं रे मर्दना दुष्टांचिया	६
चक्र-गदा-शंख-पाणी नरो-त्तमा	
पाव पुरुषोत्तमा दासा तुझ्या	७
शमा हयग्रीवा भीमा रौद्रोद्भवा	
आश्रय भूतां-सर्वा तुझां असे	८
श्रीधरा श्रीपति चतुर्वाहो मेघश्यामा	
लेकुंरे तुझीं आम्हां पावत्वरें	९
नामा म्हणे ऐसें करितां स्तवन	
तोषला भगवान क्षीस-ब्धीत	१०

१८

आकाश-वाणी होय सांगे सकळांशी	
तळमळ मानसीं करूं नका	१
देवकीच्या गर्भा येईल भगवान	
रहील ब्राम्हण गाई भक्त	२
उतरील भार मारील दैत्यांसी	
आनंद सर्वांसी करील तो	३

गामदेव.

रोहिणीचे उदरीं शेष-बळीमष्ट
यादव समग्र व्हारे तुम्ही
ऐकोपीयां ऐसें आनंद मानसीं
येती स्वस्थळासीं नामा म्हणे

५

११

शेषा-प्रति बोले लक्ष्मीचा वर
चला अवतार घेऊं आतां
पृथ्वी-वरी देख माजले ते फार
गाहाणें सरवर सांगूं आले
शेष म्हणें मज श्रम झाले फार
या-लागीं अवतार मी न घेची
राम-अवतारीं मी झालों लक्ष्मण
सेविलें अरण्य तुम्हां-सवें
चौदा वर्षे-वरी केलें उपोषण
जाणतां आपण प्रत्यक्ष हें
नामा म्हणे ऐसें वदे धरणी-धर
हांसोनी श्रीधर काय बोले

१

२

३

४

५

६

२०

पूर्वीं तूं अनुज झालासी कनिष्ठ
सोसियेले कष्ट मज-सवें
आतां तूं वडील होई गा सर्वज्ञा

१

अभंग.

पाळीन मी आज्ञा तुझी बारे	
देवकी-उदरीं राहावे जावोनीं	
मायेसीं मागूनी पाठवितों	३
योग-माया तूज काढील तेथून	
घालील नेऊन गोकुळासीं	४
लक्ष्मीसी सांगे तेव्हां लक्ष्मीकेशी	
कोंडिण्य-पुरासीं जावे तुम्ही	५
नामा म्हणे ऐसा करूनी विचार	
ध्यावया अवतार सिद्ध असे	६

२१

वरुदेवा हेत देवकी बहीण	
लग्ना-मध्ये विघ्न झाले एका	१
आकाशाची वाणी सांगतसे कंसा	
मानी हा परंवसा बोलण्याचा	२
आठवा जो पुत्र वधील तुजसी	
ऐकौनी मानसीं क्रोधावला	३
घेउनियां खडू माराया धांवला	
हान तो धरिला वरुदेवे	४
देईन मी पुत्र सत्य माझे मानीं	
वेया वंदी-खानीं दूता सांगे	५
पुण्य सरावया वेदे देवैऋषी	

नामदेव.

वधीं बाळकांसी ठेऊं नको	६
होतांची प्रसूत नेवोनियां देत	
साहाही मारित दुरा-चारी	७
धन्य त्याचें ज्ञान न करीच शोक	
वधीनां बाळक नामा म्हणे	८

२२

सातवा जो गर्भ योग-माया नेत	
आश्चर्य करित मना माजी	१
रोहिणी-उदरीं नेवोनी घातला	
नकळे कोणाला देवा-वीण	२
कंसाच्या भेणें यादव पळाले	
ब्राम्हण राहीले अरण्यांत	३
नाहीं कोणदा सुरव तळमळ मानसीं	
वधील दुष्टासी कोण आतां	४
विश्वाचा जो आत्मा कळलें तयाला	
दावितसे लीळा संभूतीची	५
अहर्निशीं सुरव भक्ताचे मानसीं	
स्थापील धर्मासी नामा म्हणे	६

२३

देवकीचें तेज दिसे जसा सूर्य	
कंसाचें हृदय जळतसे	१
हरणें पळती देवोनियां व्याघ्र	

अभंग.

कांपे थरथर तथा-परी ३.	२
अज्या-सर्प-न्याये कीटक फ्रमर	
दिसती नारी-नर कृष्ण-रूप	३
जेवितां बोलतां सेजेसीं तो निज	
आला आला मज मारावया	४
नासील हा आतां दैत्याचें तें बंड	
फाटलिसे गांड तेव्हां त्याची	५
नामा म्हणे भये लागलेसे ध्यान	
चरा-चरीं कृष्ण दीसतसे	६

२४

विमानाची दाटी अंतरिक्ष देव	
करिताती सर्व गर्भस्तुती	१
सत्रां-अक्षरांत असे तुझी मूर्ती	
यज्ञे-शा तुजप्रती नमो नमो	२
साजणे भांडुती नवजेणी स्थापिती	
न कळे कोणाप्रती अंत तुझा	३
अठराजण तुझी वर्णिताति कीर्ती	
गुणा-नीना श्रीयती नमो तुज	४
चौघांजणा तुझा न कळेची पार	

१ यज्ञकांडांत जे १७ असत्रांचे पांच मंत्र सांगितले आहेत त्यांत श्रीनारायणमूर्ति आहे, २ साहाय्यार्थ, ३ श्रवण, कीर्तन, नामस्मरण, पादसेवन, आर्चन, वंदन, रास्य, रास्य, आत्मनिवेदन, अज्ञानविविधासक्ती, ४ अष्टादशपुराणे, ५ चतुर्वेद. ऋग्वेद, यजुर्वेद, सामवेद, आणि अथर्वणवेद सांस-

॥मदेव.

अमसी वा -वार आम्हां-साठीं	५
अळ्यांसी सहस्र वर्णिताती तुज	
ब्रह्मांडाचें बीज तूज नमो	६
जन्म मरणाचें नाहीं तथा भय	
आठविती पाय तुझे जेकां	७
नयजणी तुझ्या पायीं लोळताती	
परब्रह्म मूर्ती तूज नमो	८
नामा म्हणे ऐसी करिताती स्तुती	
पुष्ये वाहुनि जाती स्व स्थळासीं	९

२५

मयूरादि पक्षी नृत्य करिताती	
नद्या वाहताती दोहीं थडीं	१
भूमीवरी सडे केशर कस्तुरी	
आनंद अंतरी संकळांच्या	२
विमानाची दाटी सरवर येती	
गंधर्व गाताती सप्त-स्वरें	३
मंद मंद मेघ गर्जना करीती	
वाद्ये वाजताती नाना-परी	४
नामा म्हणे स्वर्गीं नगार वाजती	

१ नवनिधी, (महापंच, पय, शंख, मकर, कछप, मुकुंद, कुंद, नील, खर्व, खा नवनिधी.

अप्सरा नाचती आनंदानें

५

२६

दशरथें मारीला तोचिं होता मास
वर्षा ऋतुवास कृष्ण-पक्ष

१

वसूनाम तिथी बुधवार असे
ग्रहक सांगतसे परीक्षिती

२

रोहिणी नक्षत्र दोन प्रहर रात्र
माया घाली असून रक्षपाळां

३

नव ग्रह अनुकूल सर्वांचें जें मूळ
वसूदेव-कपाळ धन्य-धन्यं

४

जयाचा हा वंश नयासी आनंद
माझ्या कुळीं गोविंद अवतरला

५

अयोनी-संपव नोहे कांहीं श्री
नाम-याचा स्वामी प्रगटला

६

२७

कोटीशा आदित्य गोठे एके-ठायीं
तेजें दिशा दाही उंजळल्या

१

घाबरा होवोनी वसूदेव पाहे
हृदयीं आश्चर्य करीतसे

२

मुगुटांवरी रत्नें नक्षत्रांचा मेळा

१ दशरथानें श्रावणास मारिलें आहे तेव्हां तो मास म्हणजे श्रावण महिना
२ वसू-म्हणजे आठ तेव्हां अष्टमी.

नामदेव.

भाळीं शोभे टीळा केशराचा	३
व्यंकटा शुकुटी कमळाऽकार नेत्र	
नासिक विचित्र शक-चुंचू	४
विद्युल्लते-परि झळकती कुंदले	
अधर कोवळे अरुणोदय	५
कंबुग्रीव-कंठ हृदयीं वस-लांछन	
ब्रह्मयासी सीण नकळे अंत	६
चतु-भुज शंख चक्र गदा पद्म	
चिमणा मेघ-श्याम वर्ण ज्याचा	७
कोस्तुभं निर्मळ वैजयंती माळा	
कासे सोन सळा हार्दक-वर्ण	८
रुण झुण रुण झुण वाजनाती वाळे	
आरक्त वर्तुळ नखीं शोभा	९
ध्वज कज्रांऽकुशं जैसीं रातोत्यळे	
नामा म्हणे डोळे दीपनाती	१०

२८

अयुत गाईं ब्राम्हणासीं सोडी संकल्प्य मानसीं	१
बोळखिले तुज आतां कळलासी मज	२
धर्म स्थापावया येथें येसी देव-राया	३
आलिंगितां दोहीं-बाहीं नामा म्हणे डोई पायीं	४

२९

१ धनुष्यासारख्या, २ अरुणोदया-चारांगाप्रमाणें असाभाव, ३ शंखासारखी मानवगळा, ४ रुव
र्णवर्ण, ५ लालकमलें.

सोडा सोडा मिठी लपवा लपवा जग-जेठी	१
झणी कंसासी कळेल माझ्या बाळासी मारील	२
वस.देवा चिंता मनीं तेज न माय गगंनीं	३
नामा म्हणे आलें हसें देव तेव्हां सांगतसे	४

३०

नंदाच्या घराला मज नेई गोकुळाला	१
माया उपजली तेथें ठेवी मज आणा तीते	२
म्हणासी रक्षयाळ ते म्यां मोहिले सकळ	३
आच्छादित रूप नामा म्हणे माझा बाप	४

३१

उचलिला कमळा-पती पायिंचीं बंधनें गळती	१
त्रैलोक्यांत जो न माय त्यासी बंधन करील काय	२
कवाडे तीं उघडती देवनांचि देवाप्रती	३
मंद मंद पडे पाउस शिरीं छाया करी शेष	४
पुर चालला अन्वाट त्यासि लाविला अंगुष्ठ	५
खरें आला नंदा-घरीं निद्रिस्थ त्या नर नारी	६
ठेवी तेथें कृष्णजीला माया घेउनी निघाला	७
रडे माया करी आकांत नामा म्हणे उठवी दूत	८

३२

पूण-ब्रम्ह मानीं कंसाच्या भय्यासीं	
बाटेल मानसीं कोणाचिया	१
इच्छामात्रें करी सृष्टीचा प्रळय	

त्यासीं असे भय कवणाचें	२
नंदाचें रुकृत झालें अगणित	
म्हणोनी भगवंत आला तेथें	३
सर्वा होय सुख तरतील लोक	
नामा म्हणे शुक सांगतसे	४

३३

नातडिनें जाती कंसा सेवक सांगती	१
उपजला वैरी त्यासी तूरे त्वरें मारीं	२
त्वरें धांव घाली पाहे कन्या उपजली	३
ज्याचा धाक तुज नव्हे कन्या घावी मज	४
मारायासीं खड्ग घाली हातिची निष्ठुनियां गेली	५
तुजलागीं वधी उपजला मज आधीं	६
सांगे ब्रम्ह-ज्ञान देवकीचें समाधान	७
नामा म्हणे तयेवेळीं त्यांचीं बंधनें काढिलीं	८

३४

बोलावोनी अवघीयांतें कंस पाहे विचारातें	१
कोण्ही एकरे बोलती आम्हा ठावी देव-वस्ती	२
जेथें पुराण कीर्तन ब्राम्हणादि करिती यज्ञ	३
तेथें असे नारायण वधूं तयासी जाउन	४
वैरी सहजची मरेल ऐसे बोलताती बोल	५
कंसा मानवले जाण करा मजसाठी यत्न	६

नामयात्रा छंद नंद करीतो आनंद ७

३५

रुक म्हुणे राया ऐक परिक्षिती
 श्रवण करितां नृप्ती नाहीं तुज १
 पाया जातां मथुरे सायध निद्रिस्थ
 देरवीला भगवंत येशोदेनें २
 अनंत ब्रम्हांडे उदरीं न कळे कोणाला
 वाजविती थाळा जन्म-कार्ळीं ३
 यज्ञ-भोक्ता कृष्ण त्यासीं देती बोळा
 ध्यानीं ध्याय भोळा सदा-शिव ४
 गौळणी बाहेती नंदालागीं तेव्हां
 पुत्र-सुख पाहा नामा म्हुणे ५

३६,

विश्वाचा जो बाप हातीं ज्याच्यासूत्र
 म्हुणवितो पुत्र नंदर्जाचा १
 तीर्थें ज्याच्या चरणीं करिताती न्हाणी
 येशोदा जननी म्हुणताती २
 वेडावला शेष सिणले वेद चारी
 निजे मांडि-वरी येशोदेच्या ३
 शरणागता देत क्षीर सिंधू दान

चोखीतसे स्तन आवडीनें	४
त्रैलोक्याचा राजा वर्णू काय रंक	
ऐंकावें जातक नामा म्हणे	५

३७

करुनियां स्नान वस्त्रें घेतलीं नूतन	१
पाचारा ब्राम्हण शृंगारायें देवसदन	२
बाहा बाहा दश-ग्रंथा स्यांसि सांगा आणा पोथी	३
खरें बाहा रेज्योनिषी नंद करी ज्यातकासी	४
केले देवत-आर्चन द्विज सांगती नर्मण	५
फार त्याला झालें सरव पाहे कृष्णजीचें मुख	६
करी पुण्याह वाचन नामा म्हणे आनंदान	७

३८

आला जगदो-द्वार त्याचें भरलें पांडार	१
सुशोभित दिसे मही दोन लक्ष दिधल्या गाई	२
निळ नांदूळ पर्वत द्रव्यें वांटी अगणीत	३
एक जाती एक येती बोझे उचलितां कुंथती	४
भाटनेथें वर्णिताती नामा म्हणे ज्याची कीर्ती	५

३९

तुतारे भोंबारे वाजंत्री वाजती	
अप्सरा नाचती थय-थयां	१
झण झणा-झण झणा झांजा गर्जताती	
नोबदा वाजती धो धो धो धो	२

अभंग.

सरवरं येती विमानाची दाटी	
करिती पुष्प-वृष्टी देवावरी	३
नारद तुंबर गंधर्व किन्नर	
गार्गी सप्तस्वर सर्व तेव्हां	४
कीर्तनाचा घोष नामाचा गजर	
मृदंग रूस्यर वाजताती	५
केदाराचा टीळा लावीतसे पाळा	
घाली पुष्प-माळा द्विजां-कंठीं .	६
घरो-घरीं नंद धाडी शार्करेसी	
वस्त्रें सुहदांसी नामा म्हणे	७

४०

ब्राम्हण आशीर्वाद देती नंदा पुसोनी नीघती	१
चला चला म्हणती लोक पाहूं नंदाचें बालक	२
नर नारी अळंकार शृंगारिलें हो नगर	३
दैन्य दारिद्र अपेश पळती मालुनियां त्रास	४
आणितार्ती वाळलेणें स्त्रिया पाहताती कृष्णो	५
नामा म्हणे पाहतां सुरवं हारपली ताहन फुक.	६

४१

पाटावरी वैसविनी गोप्त्री अश्वेणें करिती	१
ब्रम्हा-दिक न देखति माथा त्यांसिं लावीती अक्षता	२
नव्हे प्राकृत बालक परस्परें म्हणती लोक	३

नामदेव.

ध्वज. ज्ञांकुश-चिन्हा आला वैकुंठीचा राणा ४
येती जाती वेळो-वेळां नामा म्हणेती पाहती डोळां ५

४२

द्रव्य राशि घावघासी नंद गेला मथुरेसी १
तेथें पेटे वसुदेव सांगीतलें गुल्य सर्व २
तईं कंसाचे मानसीं घात इच्छी गोकुळासी ३
जाईं जाईंरें खरित होनी गोकुळां अघात ४
नामा म्हणे ऐसें सांगे नंद तेथुनियां निघे ५

४३

कसें पाठविली मायावी पूतना
देवीनियां स्तना बाळें मारी १
दीन दुर्बळांचीं मारीत बालकें
करिनाति शोक माघ बाप २
गंहिवरोनी जेढां पुसे परिशिर्ता
भगवंताची मूर्ती बाल-रूप ३
अभय दैतसे बापा नको रडूं
ते काय घुंगरुडूं मासूं शके ४
जेथें पुराणेंही वर्णिताती कृष्ण
पळती तेथून अस्तरादिक ५
नामा म्हणे आली नंदाच्यां घरीं

स्वरूपें सुंदरी देवाऽगना

६

४४

कृष्णा लावितसे स्तनीं तिसी मारी चक्र-पाणी	१.
भया-भ्रित याहतां प्रेत जन विस्मय करीत	२
रडे तेव्हां कृष्ण-माया यांचलासी या तान्ह्या	३
सरव्या मिळोनी समस्त भाळिं अंगारा लावित	४
वसूदेवें सांगितलें नंद म्हणे तैसें झालें	५
तईं कुन्हाडी आणितो शस्त्रें करुनी तोडिती	६
नामा म्हणे दिव्हा अग्नी वास नंमाय गगनीं	७

४५

पुण्यवंता दावी बाल-लीळा देव	
पालथा केशव पडे तेव्हां	१
नंदें उरसवासी केलें तेव्हां फार	
दिधलें अपार द्रव्य द्विजां	२
येशोदा घेतसे देवाचें चुंबन	
तुजला न्हाणीन तान्ह्या माझ्या	३
चोंगाईच्या मुका घेंताती गौळणी	
हांसे चक्र-पाणी आनंदानें	४
नाम-याचा स्वामी मंद मंद हांसे	
येशोदा करितसे निंबलोण	५

४६

करावया वन-भोजन जाति गोकुळीचे जन	१
---------------------------------	---

तेथ भोजन करीती कोणही देवा खेळविनी	२
डोळे झांकित श्रापती हावि निद्रेची आकृती	३
बहुत खेळलासे खेळा आतां नाजवा गे बाळा	४
बरचें घालुनि शकटांतळीं नाजविती वन-मार्गी	५
क्षण एक निजला देव रडे उठे वास्तुदेव	६
मुलालागीं म्हणे तेव्हां माझा का-होवा खेळवा	७
रांगे रांगे मारी लान गाड्या मोडोनि पडत	८
नामा म्हणे बघी धन नंद वान्दला नंदन	९

४७

तूंचि माझां प्राण तूं माझीं माउली	
तूं माझीं बहिणुली कांहा वाई	१
गणगोत झालु तूंचि माझा सरवा	
संसार लटीका तूज वीण	२
मांडी-वरी घेत येवोदा सुंदरी	
आळवीत हरी नाना-शुक्तीं	३
तूंचि माझा धनी तूं माझे जीवन	
चुंबीते वदन वेचो-वेळां	४
नामा म्हणे भारघाली मांडी-वरी	
ठेवीं भूमी-वरी कृष्णजीला	५

४८

कसें पाठवीला तेव्हां तृणावर्त

धुळीनें समस्त व्यापियेले	१
दुष्ट-बुद्धी तेव्हां ऊचली देवासी	
धरी येनें त्यांसी कंठीं देवें	२
यत्रोदा पाहत न दिसे श्री-कृष्ण	
ऊर बडबुन शोक करी	३
गोंळणीचा मेळा मिळाला समस्त	
कोणी कृष्णनाथ नेला सवे	४
नलगे घर दार बुडाला संसार	
दवागे श्री-धर तान्हें माझे	५
ठावें असतें ऐसें बांधितें पोटासीं	
कोटें गुंतलासीं वाळा माझ्या	६
धांवगे धांवण्या पहागे लेंकरूं	
शोक अनिवारु करितसे	७
शीणल्या भागल्या येतो तुझ्या घरा	
सुखहें ऊदारा हावी कृष्णा	८
सोडुं पाहे प्राण यत्रोदा सुंदरी	
हंबरड्या मारी कृष्णालागीं	९
चेपोनी नरडी गत-प्राण केला	
भूमीसीं पाडिला दैत्य तेव्हां	१०
नामा म्हणे वरी खेळत गांधिंद	
पाहोनी आनंद सकळांसीं	११

आला गोकुल्यासीं हर्ष न माय मानसीं	१
नदें गर्गातें देखिलें पूजा-मनवनीं तोषविलें	२
भूत शक्तिच्य वर्तमान तुम्हा कळेंहो संपूर्ण	३
पहा सामुद्रिक-लक्षण याचें काय सांगाचिन्ह	४
बोले तेव्हां गर्ग-ऋषी झुणी कळेल कंसासी	५
रोहिणी नंदादि बेसती ऐकावया जातक चितीं	६
घालुनियां मंगळ स्नान आरंभी पुण्याह-वाचन	७
ऐसी बदे शुक-वाणी नामा म्हणे ऐका कानीं	८

५९

जन्म-जन्मां-तरीं झाला तूज श्रम	
म्हणोनियां ब्रम्ह आलें येथें	१
सारवतील गाई मारीतील दुष्ट	
नकरी बोभाट जनामध्ये	२
द्वादश-गांव अग्नी करील प्राज्ञान	
यांच-वील प्राण सकळांचे	३
चोरोनियां गाई नेईल सोंगडे	
खावील हा वेड ब्रम्हयासी	४
उचलील पर्वत हरील हा गर्व	
तारील हा सर्व नाम-मात्रें	५
ससुद्धीं हा नगरी रचील क्षणांत	
चरित्र अद्भुत करील हा	६

अभंग.

२५

सोळा-सहस्र शत अष्ट त्या नायिका
 करील वायका तुझा कृष्ण
 त्रैलोक्यांत हाची उदाराचा राणा
 देखील ब्राम्हणा हेम-पुरी
 सांगे ऐसें आशीर्वाद त्या देउनी
 नामा म्हणे मुनी जाताइला

७

८

९

५१

श्रीकृष्ण जन्मला वार्ताही ऐकोनी
 चिंता कंसा-मनीं प्रवर्तली
 उद्विग्न मानसीं कंसतो बैसला
 सन्मुख देखिला महाबळ
 गोरवोनी त्यासीं सांगे वर्तमान
 शत्रूसी जाऊन कोण मारी
 महाबळ-देंय प्रतिज्ञा बोलत
 शत्रूसी खरित मारीन मी
 नामा म्हणे ऐसा बोलुनी निघाला
 वेप धरियेला कपटाचा

१

२

३

४

५

५२

विप्र-वेप तेव्हां घेउनी निघाला
 गोकुळासीं आला लगवणें
 पुत्रोत्साह कोठें लोकांला पुसत

१

नामद्वय.

भाविक सांगत नंदा-घरीं	२
ऐकोनियां ऐसें आळा अकरमात	
येशोदा देखत सन्मुख त्या	३
श्रीकृष्णारी तेहां वो संगीं घेतलें	
दंडवत केलें ब्राम्हणारी	४
सन्मुख येसोनी वर्तमान पुसे	
बाळाचें या कैसें चिन्ह सांगा	५
पंचांग ते वेळीं काटीलें कपटानीं	
मान तुकां वोनी पहातसे	६
नामा म्हणे मैदें पंचांग गहून	
येशोदे लागून बोलतसे	७

५३

तुझिया पुत्रासी लागलेसे मूळे	
करील निर्मूळ सर्वत्रांचें	१
बाळकाचे आंगीं अवचिन्हें बहुत	
नेवोनी गर्तेतै टाकीं यासी	२
लोभ धरोनियां ठेवाल बाळासी	
ग्रासील सर्वासी येकदांची	३
ऐकोनी यशोदा गहिंवरोनी बोले	
गर्गानें कथियेले उत्तम-गुण	४
अमंगळ-वाणी पुन-रपि बोलीला	

उपपंग.

२७

गर्ग तों चूकला गणितासी	५
स्तन-पान करित असता श्री-कृष्णे मांदिलें विदोणे . नामा म्हणे	६

५४

ठाईं होनि जातीं उरवळें उडतातीं मस्तकीं आदळती येउनियां	१
पाटे वरवंटे वस्तु-मात्रालागीं जीव त्या प्रसर्गीं येता झाला	२
घात्रे दुर्जन तेथुन यळो पहात आडव्या ठाकत बाजा पुढें	३
जानवें तुटलें पंचांग फाटलें धोत्रही गळालें दुंगणाचें	४
प्रष्टिवरि होती बद्-बद्दा मार तेथुनी सत्वर पळता झाला	५
आयुष्याची बाकी कांहीं उरली होती म्हणोनी श्री-पती सोडी तया	६
नामा म्हणे जीव घेउनी पळाला सथुरेसी आला कंसा-पासीं	७

५५

परिक्षिती राया सांगतसे शक . वैकुंठ-नायक सांगतसे	१
--	---

नामदेव.

दुड दुडा पळती सुखीं लाविती मारी	
शेणांत लोळती दोघे जण	२
नंदाच्या पुढील वोढीताती ताट	
मीठक्या मट-मट मारीताती	३
कटीं कडदोरा वाकी घुंगरुवाळा	
पिंपळ-वाण भाळां शोभतसे	४
देवांनें झोकिती वर्जिल्या रडती	
घडी-घडी येती बिदीमाजी	५
वसांचिये पुच्छें बळें वोढिताती	
सोडितां न सोडिती दोघे-जण	६
विमानाची दाटी येताती सर-वर	
नाम्याचा दातार पहावया	७

५६

मृगाचिये सिंगें धरोनी नाचती	
जन हांसताती खद-खदा	१
भोजना बैसती. घास घेती हातीं	
मांजरें देखती दुरोनियां	२
गळां त्यांच्या तेव्हां धरी मेघश्याम	
पुच्छ बळी गम वोढीतसे	३
यशोदा धांवत खद-खदा हांसत	
गोंळणी समस्त हांसताती	४
पुरांतांची मामा चोंगई दाविती	

अभंग.

२९

मर्कटाचे धरिती दोन्ही कान ५
 रोहिणीसी म्हणे दुसरील बाळा ५
 किती म्यां यांजला सांभाळावें ६
 पाणी उडवीती प्रतिधिंब पहाती ६
 गोरस सांडिती मूर्मावरी ७
 नामा म्हणे स्वामी मर्चाचा जो साक्षी ७
 धरीतसे पक्षी चुंचू वारें ८

५७

सुतूनियां हातें मूर्मी सारविती ९
 पोटासी पुसीती दोघे-जण ९
 घेउनियां काष्ठ घासिताती दांत २
 वाकूल्या दावित नंदा-लार्गी २
 जेवितां जेवितां वाहेर पळती ३
 श्वानासी वाहती गू गू करुनी ३
 तया-पुढें दोघे करिताती वाठी ४
 घालिताती मिठी गळ्याच्या ४
 देखावोनियां जनं खद-खदा हांसती ५
 यशांरे सांगती कौतुकानें ५
 पिती धरोनियां उभें राहाताती ६
 आंधार जगती ज्यांचा असं ६
 उभयतां जाती विदीं खेळा-बया

नामदेव

कुर्रवंडी काया नाम-याची

७

५८

पिळवोर्ना मोंगडे सांगतो तयांसीं

चला गोरसासी देतो तुम्हां

१

गेली असे एक गोंळणी जळाला

सांगे गांयांजाला तेथे जाऊं

२

न पुरेची हात दुध-शिंक्यावरी

करावें मुगारी कैसें येथें

३

पाटा-वरी पाट रची वनमाळी

पाडित हुंडुळी मोहरिनें

४

बडवोनि टीरी नाचतसे पेंदा

मालिले गोविंदा युक्ति केली

५

उदे लाले वेंते कलुनका गल-बला

थांभालिले गोला लोणियाचा

६

कोणी पिती दूध कोणी खाती दहीं

आली लवलाहीं गोंळणी ते

७

अह-निर्झीं धराया जपंतसे तूज

जासि केंसा आज चोरटीया

८

सुर्वा हुनी पय टाकी तीच्या डोळा

नामा म्हणे यळा सांगतसे

९

५९

भग

गाहाणे सांगाया	उत्त्या लोकीच्या स्त्रिया	३१
यशोदा ऐकत	पळे बाहेरी भगव	१
एक म्हणे लोणी	माझे भक्षी चक्र-पाणी	२
फोडितसें भांडें	वर्जिलीया म्हणे रंडे	४
गाई वासरें सोडितो	येउनी आम्हांसीं सांगितो	५
अष्ट-दळ काढिलें अंगणी	वरी मृते चक्र-पाणी	६
घेवोनियां आला अग्न	तुझ्या घरासी लाविन	७
देईन मी तोंडावर	तुझ्या बापाचें काय घर	८
घेत असें वर-खडे	दिव्या देवोनियां रडे	९
देखोनियां गरोदर	म्हणे केंवटें उदर	१०
सांगती गाहाणी	नामा म्हणे ऐका कार्नी	११

६०

एक म्हणे धरी स्तन	याचे उपडीन कान	१
तुला येईल राग	आपल्या पंरां कांहीं सांग	२
अंधारीं लपत	पोंरें करीत आकांत	३
सांगे सोसवेना कोणा	खोडी नको करूं म्हण्णा	४
तोंड करुनी वांकडें	मुला म्हणे येथें रडें	५
देव पोंरां सीकवीत	गोरस आणारे समस्त	६
आम्ही निजलो संमस्त	काजळ गुरवासीं लावित	७
मेले आणुनियां सर्प	माझ्या पोंरां दावी दर्प	८
योगीयाच्या नये लक्षा	त्यासि लाऊं म्हणती शिशा	९

नामदेव

अनंत-गाहाणी नामा म्हणे कीर्ती वर्णी १०

६१

मुलें सांगताती माती खातो गे श्री-पती १
 लाकुड घेउनी हातांत माती खातोसी पुसत २
 भावा भुललासे स्वरा कांप-तसे थर-थरा ३
 मुख दाव उघडोनी दावी तेव्हां चक्र-पाणी ४
 ब्रम्हांडे देरवीलीं नामा म्हणे वेडी झाली ५

६२

यशोदा घुसळीत स्तन मागत षगवंत १
 घालोनी पदर पाजितसे जगदो द्वार २
 दूध जातसे उतोन उते कृष्णासीं टाकुन ३
 मंथन-पात्रातें फोडित पळे तेथूनी त्वरीत ४
 मागे घांवली यशोदा धरावयासी गोविंदा ५
 हातीं न लागे जग-जेठी नामा म्हणे होय कधी ६

६३

कृपाउपजली उभा राहे वन-माली १
 धरुनी आणीला आजि बांधीन मी तुला २
 दावें सोडोनियां बांधि-तसे देव-राया ३
 फार करितोसी खोड्या गोपीं दानीसी वाकड्या ४
 दावीं अनंत लावित दोन बोटे उणें येत ५
 करिताती चोज परी नव्हेची उमज ६
 श्रम-तसे वारं-वार पुरति करी जगदो द्वार ७

विष्णु-दास नामा पुढें आला जेथें उभीं झाडें

६४

कुबेराचे पुत्र मदीं नच झालें	
म्हणोनी श्राविले नारदानें	१
व्हाल तुम्हीं वृक्ष ऐकोनी सावध	
झाला अपराध ऋषि-राया	२
यमलाऽर्जुन-वृक्ष व्हाल गोकुळांत	
उश्चाप बंदत कृपालु वा	३
कृष्णाचा चरण लागेल तुम्हासी	
आपुल्या स्वळासीं याल वेगीं	४
मोडितसें तेंव्हां लक्ष्मीचा पती	
दोघे नीघताती दिव्य-पुरुष	५
नामा म्हणे तेंव्हां करीताती स्तुती	
पापें दग्ध होती ऐकताची	६

६५

दामोदरां केशवा वामना देवा कृष्णा	
परंज्योति नारायणा तूज नमो	१
विश्व-व्यापका जनार्दना वारुदेवा निर्गुणा	
अव्यया जग जीवना तूज नमो	२
अनंत अवतार घेसी भक्तां-साठीं	
कृपालु जगजेठी तूज नमो	३
यज्ञेशा सर्वेशा दया निधी वृषीकेशा	

पुराण पुरुषा तुज नमो	४
धन्य हा दिवस देखिले तुझे पाय	
कृपावंत पाहे आम्हा कडे	५
जोडोनियां हात करितों विनंती	
देईं तुझी भक्ती जन्मोजन्मीं	६
करूनी नमस्कार हळु-हळु चालती	
वेळो वेळां पहाती कृष्णा-कडे	७
मोडनांची वृक्ष धांवोनियां येती	
मग पहातीना नामा म्हणे	८

६६

समस्तां सांगती लहानालीं मूले	
नवल देखिले आम्ही आतां	१
वृक्ष मूळींहुनी दोघे निघताती	
पायासीं लागती कान्होबाच्या	२
यशोदेचे मनीं झालासे विवेक	
वैकुंठ नायक येथें आला	३
नामा म्हणे त्यासीं चालिलसे माया	
अपराध तयां काय असत	४

६७

नदें सोडवीले तेव्हां त्या कृष्णासीं	
नासूंघा गे यासी दहीं दूध	१
मजला लेंकरें नाहीत गे फार	

अभंग.

विश्रांतीसी थार येव्हडेंची	
निवारिलें विघ्न देवें हें केव्हडें	
पडती गे झाडें याज वरी	३
आज पासुनीयां बोलसी कठीण	
देईन मी प्राण तुज वरी	४
स्फुंद स्फुंद रडे तेव्हां नारायण	
देई स्नन-पान भुकेलासे	५
अशोदा बाहात नये वनमाळी	
धांवोनी कुर वाळी वदन त्याचें	६
समजावार्नी देवा पाजितसे स्नन	
घालित भोजन नामा म्हणे	७
६८	
एक गोप तेव्हां स्निग्धेसीं सांगत	
साटवीं समस्त नवंनीत	१
देवाच्या नवस आहे पुरवणें	
धरावें येथून अनसूट	२
सांगोबियां ऐसें राहिला तो स्वस्थ	
मागें स्त्रीनिं कृत्य काय केले	३
चोरोबियां घृत भरोनी घागरीं	
नेवोनी सेजारीं ठेवीयेली	४
गोळियानें तेव्हां संकल्प सोडीला	

नवस फेडिला नामा म्हणे

५

६९

गोपीनें घृतासीं चोरूनी ठेविले

देवासी कळले अंतर्यासीं

१

सेजे-घरीं होते ठेविले चोरून

संवगडे घेऊन गेला तेथे

२

औज्य घेवोनिधां गोपाळासीं देत

आपण पक्षीत आनंदाने

३

तृप्त होउनीयां गेला क्रीडायासीं

पूर्ण नव-सासीं केले त्याच्या

४

नामा म्हणे ऐसा वैकुंठ-नायक

दावीत कोंतूक नाना-परी

५

७०

कांहीं एक दिवस लोटलिया वरी

गोपी तिचे घरीं प्रवेशली

१

म्हणे माझा कुंभ देईवो आणून

येरीनें सदन धुंडाळिले

२

म्हणे सये येथे नाहीं तुझे घृत

एकोनिधां मात क्रोधावली

३

चोरीं नवनीत तुझे नाहीं गेले

माझे कांय झाले पुस तसे

४

अभंग.

३७

नष्टे अर्षिलाष केल सांग सत्य
 बोलोनी निवांत राहिला ते
 कलह करावा फ्रतारा कळेल
 नो शिक्षा करील यथास्थित
 न मिळे जाणोन म्हणे कृष्णार्पण
 आलिसे बोलोन मंदिरासी
 नामा म्हणे शुक सांगे परिक्षिती
 ऐशा किती गव्याती तुज सांगों

३५

एकदां श्रीकृष्णं खेळत असतां
 प्रवेशं अवचिना गोपीः गृहीं
 दांहीं करं तेव्हां नेत्र चाळीतसे
 गोपी पुसतसे काय झालें
 कृष्ण म्हणे माझे दुखताती होळे
 उपाय न कळे करू काय
 पुत्रांची जननी तिचें दूध मिळे
 घालितांचि होळे बरं होती
 गोपी म्हणे दूध देतं मी काढून
 तें नेत्रां घालोन बरं करीं
 देव म्हणे दूध नूं काढून देसी
 कैसा गुण त्यासीं येइल सांग

नामदेव.

माझियां करानें पिळूं देसी स्तन
 तरीं येइल गुण लवकरां ७
 ऐकंतांची गोपी धांवें. मारावया
 पळे उत्रोनियां नामा म्हणे ८

७२

यशोदे सोवत्या मिळ्याच्या गोळणी
 सांगती गाहाणीं नाना परीं १
 गोरस. भक्षोनी फोडीतो भाजन
 गोळूळ सोडून जाऊं सये २
 एक गोपी म्हणे माझ्या घरा येसी
 बांधीन स्वांबासी तुज लागीं ३
 यशोदेसी ऐसीं सांगुनी गाहाणीं
 चालित्या कामिनी गृहा प्रती ४
 नामा म्हणे योपी बोलिली बांधीन
 तिज वरी विघ्न करी देव ५

७३

निशि प्राप्त होतां भ्रताराचे सेजे
 गोपिका ती निजे आनंदानें १
 संधि पाहोत्रियां प्रवेशला देव
 करीत लाघव काय तेव्हां २
 भ्रताराची दादी कांतेची ती बेणी
 एकत्र करोनी ग्रंथी देत ३

अभंग.

३९

करोनि कौतुक भिघोनियां गेला	
अरुणोदय झाला तये वेळीं	४
गो-दोहना-लागीं गोपी ते उठत	
वेष्णी आसडत दादी संगें	५
फनारासी तेव्हां बोले ते कामीनी	
न धाय अझूनी मन कैसें	६
फनाराची दादी बोदीनाची जाण	
सकोध होऊन बोलतसे	७
कस्त होऊनियां राजली धांगडी	
करिसी बोदा-बोदी सज्जलागीं	८
नामा ध्याय तेव्हां उदीगि बेसती	
आश्चर्य करीती मना माजी	९

७४

उभयतां तेव्हां कलह करीताती	
आण वाहाताती पर स्परे	१
सोडूंजों पद्दानी सुखर ग्रंथिका	
न संढे ब्रम्हा दिका कदां काळीं	२
सोडितां रुटेना जाळितां जयेना	
कापितां कापेना कांहीं केल्या	३
स्त्रिये लागी तेव्हां फनार ओळवू	
तुज संगें मृगू मज आला	४
दोघेदीं रटत विदी माजी येती	

कोल्हाळ करीती तये वेळीं	५
गोकुळींचे जन डोळां पहाताती	
जाऊन सांगती नंदा लागी	६
नामा म्हणे नंद बैसला चावडी	
घेऊनी आवडी कृष्ण जीला	७

७५

गोपी गोप तेथे पातले स्वरित	
हांसती समस्त देखोनियां	१
कृष्ण म्हणे केसी बांधिशी मजला	
बांधिलें तुजला भगवंतें	२
पायां पडताती रडोनी बोलती	
सोडवा म्हणती आम्हा लागीं	३
पाहोनि कीं व त्यांची दया आली चित्ता	
कृपेनें पहातां मुक्त झालीं	४
नामा म्हणे तेव्हां वंदोनी देवासी	
गेलीं निज धामासी आनंदानें	५

७६

नंदाचिचे घरीं चंपा-षष्ठी नेम	
कुळीं कुळ-धर्म मार्तंडाचा	१
पक्काने ही नाना रोटिया भरित	
केलीं अपरमीत यशोदेनें	२
वाघिया सुरळी सांगितलीं दोन्हीं	

आला चक्र-पाणी रवेळ तांची	३
माने लागीं म्हणे लागलीसे क्षुधा	
थांवरे गोविंदा म्हणे माता	४
घेतलीसे आंकी करी लग बग	
विस्तारिलें सांग नेंवंध्यासी	५
नेवोनियां पुढें देवाच्या ठेविलें	
बोलवा वहीलें अमंत्रिकां	६
तो-वरी मागे भक्षी नारायण	
प्रशोदा आपण सगावली	७
दुरळ हा देव होय अतां केंस	
मार्तंडाचें पिसें लागे तुज	८
करी क्षणा माजी वांकडेची मुख	
हरिखांत विख कालवले	९
जाणितला पाव मायेचें अंतरं	
करूनियां खरें दावी देव	१०
पिसांख्या-सारिखं करी वेडे चार	
अय-वाटे फार माये लागीं	११
पूर्वी म्या सांगतां नायकरी केंसा	
पुढें हा बोटसा बोटवला	१२
पाचारी देवर्षी हाअविती म्हणें	
तथां विया बापें देव न निघे	१३

मंत्रुनियां पाणी आणिला अंगारा तयाचा मानेरा केला देवे	१४
नवसा न पावती कुळिच्या देवता उपाय मागुता राहिलासे	१५
चिंता बली माय मूच्छा आली तीसीं झाली पोर-पिसी मोह-जाळे	१६
जाणोनी अंतर म्हणे कृष्णाऽर्पण तेव्हां आलें विघ्न दूर होय	१७
नामा म्हणे देवा पाहे कृपा-दृष्टीं जाण वलें योदीं हांची देव	१८

७७

गोपिका म्हणती यशोदे संदरी करीतो सुरारी खोडी बहू	१
यशोदे प्रति त्या गौळणी बोलती संकष्ट-चतुर्था-व्रत घेई	२
गणेश देईल यासी उत्तम गुण वचन प्रमाण मानावे हें	३
गज-सुरवा तेव्हां म्हणत यशोदा माझीया मुकुंदा गुण देई	४
ऐसे हें वचन ऐकोनि कृष्ण नाथें सत्य गणेशातिं केले तेव्हां	५
एक मास खोडी देवे नाही केली	

अभंग.

प्रचीती ते आली यशोदेसी	६
धन्य धन्य देव गणपती पाहे	
यशोदा ते राह्ये उप वासी	७
इंदिरा-बंधूंचा उदय होऊं पाहात	
यशोदा करीत पूजनासी	८
शार्करा-मिश्रीत लाडू एक वीस	
आणीक बहूस मोदक ते	९
ऐसा नैवेद्याचा हारा तो भस्मेनी	
देव्हारा नेउनी ठेवी मातां	१०
मानेसी म्हणतं तेव्हां दृषीकेशी	
लाडु केव्हां देसी मज लागीं	११
यशोदा म्हणत पूजिन गज-वदन	
नैवेद्य दाऊन देईन तुज	१२
ऐसें म्हणोनीयां माताचाहेर गेली	
देव्हाराजवळी हरी होता	१३
एकांत देरवोनी हारा उचलीला	
सर्व स्वाहा केला एक दांची	१४
घेउनियां ग्रास उगाची बैसला	
भक्ता लागीं लीला दावी तसे	१५
धूप घेऊं नीयां आली सद्नांत	
रिता हारा तेथें देरवी येला	१६

श्रीमदेव.

बहुत मातेसी वाटला	
बघ हरिला पूसतसे	१७
कृष्ण मूणे सत्य वचन मानीं माते	
एक-सद्वृत्त येथें उंदिर आले	१८
त्यांत एक थोर हाता तो मूषक	
त्यावरि विनायक बेमलासे	१९
सकळीक लाडू सोडनें उचलीले	
सर्व आकर्षिले एकदाची	२०
सर्वांऽगांसीं त्यानें चर्चीला सेंदूर	
सोडू भयंकर हलवीतसे	२१
उंदिर प्यामूर श्यामो मी देखोनी	
वचनी वदनीं बोवडी ते	२२
न बोववे कांहीं माझेनी जननी	
झुधा मत्र लागोनी लागलीसे	२३
लाडू मज देई मूणे जनार्दन	
माता क्रोधेकरून बोलतसे	२४
माता मूणे कृष्णा पाहूं तुझे वदन	
लाडू त्यांचि पूर्ण भक्षीयेले	२५
हरी मूणे माते लाडू ते बहुत	
मातील सुरवांत कैसे माझ्या	२६
गणपति सर्व लाडू गेलामे घेऊन	

अपंग-

४५

आले विहरण मज वरी	२७
हरी म्हणे मज माहू नको माते	
तूज वदनाते दावितों मी	२८
कृष्ण-नाथें तेव्हां मुख पसरिलें	
ब्रम्हांड देखिलें सुरवा माजी	२९
असंख्य गणपती दीसनी वदनी	
पहातसे नश्यानी यशोदा ते	३०
सुरवा तुन गणपती पातेसा बोलत	
पूजावें खरीत हरी लागीं	३१
ऐसं देखोनियां समाधिस्थ होत	
चहुंकडे पहात तरुण्य ते	३२
योग माया तेव्हां हरीने घालून	
मातेपुढें जाण उभा असं	३३
यशोदा हरिसी कडे वरी घेत	
सुरवाते चुंबीत आवडीनें	३४
हरि घेउनियां घरांत ती गेली	
भोजना बेंसली नामा म्हणे	३५

७८

कोणे एके दिवशीं श्रीकृष्ण आंगणीं	
विलोकी नयनीं प्रति बिंब	१
माते प्रति तेव्हां म्हणतसे हरी	

काढोनी झड करी देईं मज	२
माता म्हणे बाळा नये तें काढीतां	
आणीक अनंता माग कांहीं	३
ऐसें ऐकोनियां रडतसे हरी	
त्यासी नानापरी समजावीत	४
बहुन खेळणी पुढें ठेवी माता	
परी तो रडतां न राहोची	५
पालरवीं नेवोनी हरिसी निजवीत	
यशोदा तेजात स्व-कार्यासी	६
तेचि संमयीं राधा आलीसे मंदिरीं	
देखिला श्री-हरी रडतां तीनें	७
पालरवीजवळी जाऊनी सत्वर	
घेत कडेवर हरीलागीं	८
राधा म्हणे कां तूं रडतोसी चाटा	
गोष्टी त्या अचाटा सांगतोसी	९
ऐसें एकोनियां उगाची राहीला	
खेळवी हरीला प्रेमें राधा	१०
मागुनी नेऊनी पालरवीं घातला	
रडाया लागला हरी तेव्हां	११
राधेसी म्हणत यशोदा सुंदरी	
यासी क्षणपरी नेईं आतां	१२

आपुल्या मंदिरा घेऊनीजा यारसी	
ऐकोनी मानसीं संतोषली	१३
नामा म्हणे राधा घेऊनी हरीसीं	
गेली मंदिरासी आपुलिया	१४

७९

मंदिरा नेवोनी पलंगीं बसवीला	
म्हणत हरीला नयेवेळीं	१
ऐसीया समयीं थोर तूं अससी	
तरी लक्ष्मीकेशी बरें होतें	२
देखुनि भाव तींचा थोर झाला हरी	
देखुनी सुंदरी आनंदली	३
सुख-शयनीं राधा एकांतीं असतां	
अनेया अवचिता आला तेथें	४
सक्रोध होऊनी बोलीला राधेसी	
कोणासीं बोलसी गुज-गोष्टी	५
भनाराचा शब्द ऐकतां श्रवणीं	
डचकली मनीं राधिका ते	६
हान जोडोनीयां विनवी हरीसी	
होय लक्ष्मीकेशी लहान आतां	७
ऐकोनी करूणा बाळ झाला हरी	
दहिं-भात झडकरी ठेवी पुढें	८

नामदेव.

कवाड उघडोनी बोलत अनयासी	
घरांत हृषीकेशी जेवीतसे	९
कावड ठेवोनी घरांत तो आला	
जेवितां देखीला रुष्ठा नाथ	१०
नामा म्हणे अनया आनंदला मनीं	
हृदयीं चक्र-पाणी धरीयेला	११

८०.

राधे मनी अनया बोले तयेवेळीं	
घरांत येकली असरी तूं	१
येकले हें तूज कर्मना मांदरीं	
खेळावया हरी आणित जाई	२
भ्रताराचें बचन राधेनें ऐकोनी	
आनंद झाला मनीं थोर तिच्या	३
स्यामि तुमची आज्ञा मज लागीं प्रमाण	
म्हणोनी चरण वांदियेले	४
सख-शयनीं राधा भोगीत अनंता	
गोकुळांत वार्ता प्रगटली	५
राधेचिया घरीं थोर होतो हरी	
गोकुळिच्या नारी कुज-कुजती	६
यशोदेसी एक सांगती संदरी	
आवरी सुरारी आपुळा हा	७
तेसेंची जाउनी राधेच्या घरासी	

अभंग.

४९

सांगती सासूसी तिच्या तेव्हां	८
राधेलागीं वृद्धा म्हणे तयेवेळीं	
घरासीं वनमाळी आणूं नको	९
नामा म्हणे लोकीं पाडियेली तुठी	
तिसीं जग जेठी अंतरला	१०

८१

प्रातः कार्ळां राधा उठोनीयां जाण	
नंद सदनावरून पाण्या जात	१
इकडे गोदांहन करितसे हरी	
पाहे उभी द्वारीं राधिका तें	२
विसरोनी दोहन वृषभावालीं बसत	
कृष्णार्जाचें चित्त वेधियेलें	३
भरणा राचवोनी बाहेर आली माता	
वृषभ दोहतां हरिसीं देखे	४
माता म्हणे काय करिसी घननीळा	
प्रत्युत्तर तेवेळां हरी देत	५
द्वाराकडे पाहे राधेसी न्याहाळून	
मातेसी वचन बोलतसे	६
भरणा भरला आतां जाई तूं घेऊन	
माता क्रोधायमान झाली तेव्हां	७
कृष्णासी यशोदा म्हणे रवालीं पाहे	

बाळक्रीडा.

वृषभ कीं गाय दोहीनोसी	८
कृष्ण खालीं पाहे वृषभ देखिला	
म्हण यशोदेला ऐक येक	९
देवाचा नवस चुकली बहुतेक	
चौ थानाचे एक थान झालें	१०
वचन ऐकोनी हांसत यशोदा	
द्वारीं उभी राधा देखीयेली	११
कांगे येथें उभी घेउनी घागर	
जातसे सत्वर राधा तेव्हां	१२
नामा म्हणे ऐसें झालें गोदोहन	
मुरव प्रक्षालून हरी जेवी	१३

८२

मंथना आरंभ करितसे राधा	
आवडी गोविंदा मनामाजी	१
मेळवोनी मूले रवेळे तिचे द्वारीं	
देखिला श्रीहरी राधिकेनें	२
विसरोनी मंथन रित्या डेरियांत	
रवी फिरवीत गरगरा	३
डेरा खडबडा वाजतां ऐकोन	
वृद्धा ते धांवोन बाहेर आली	४
सासू म्हणे काय गेले तुझे नेत्र	

अप्रंग.

५१

देतसें उत्तर राधा तीसी	५
डेरा धड किंवा फूटका म्हणेनी	
रवी घुसळोनी पहातसें	६
वृद्धा म्हणे तुझे चिन नाहीं स्थीर	
दारीं हो श्रीधर देखियेला	७
रागेंप्ररोनीयां बोलत म्हातारी	
येथें कांरे हरी खेळसी तूं	८
कृष्णा म्हणे आम्हीं खेळतों विदीसी	
तूं कां दटाविसी थैरोडिये	९
ऐसें बोलोनीयां श्रीहरी पळाला	
घरासीं तो गेला नामा म्हणे	१०

८३

मध्यान्ह काळीं मग हरीसी घेवोन	
करीत भोजन यशोदा ते	१
भोजन करूनी पलंगीं निजत	
श्रीकृष्णासी घेत पुढें तेव्हां	२
यशोदेसी स्तरव निद्रा हो लागली	
राधिका ते गेली यमुनेसीं	३
नेत्रांसी पदर लावोनी रडत	
अंतरीं अनंत आठवोनी	४
करुणाशब्द तीचा ऐकोनी श्रवणीं	

बाळक्रीडा.

उठला चक्रपाणी तेशोनीयां	५
जावोनीयां राधा धरियेली यदरीं	
तिंज लागीं हरी समजावीत	६
संसारसीं माझ्या पडियेलें रे पाणी	
ऐसें चक्रपाणी तुयां केलें	७
ईकडे यशोदा ती जागी जंव होत	
हरिरी घुंडीत तये वेळीं	८
पर्याही कळी घेऊनि येईल आतां	
पाहातसे माता चहूंकडे	९
पाउलाचा माग चोलीलि काढीत	
पावली त्वरीत यमुनातीरा	१०
राधा तयेवेळीं म्हणे रे अनंता	
पैल तुझी माता येत असे	११
मातेसीं देरवोनी गडबडा लोळत	
यशोदा ते घेत कडेवरी	१२
मातेसी म्हणत चोरोनी कंदुक	
घेवोनीयां देव आली येथें	१३
माता म्हणे कां वो यारीं रडवीसी	
चेंडू तूं हरिरी देई वेगीं	१४
गामींसे मजवरी घेतो हा तुफान	
मजयासीं जाण चेंडू नाही	१५

अष्टांग.

५३

कृष्ण मूणे माने झाडा घेई आतां
 कंदुक तत्वतां निघेळ ये
 वस्त्र जंब झाडीत राधा तयेवेळीं
 पडीला भूतळीं कंदुक तो
 ऐसें देरवोनीयां राधा लज्जित झाली
 हांसत वनमाली नामा मूणे

१६

१७

८४

चंड देरवोनीयां यशोदा कोपली
 मूणे तयेवेळीं राधिकेसी
 महानष्टा तुम्ही अवंधिया गौळणी
 माझा चक्रपाणी ब्रम्हचारी
 ईतुकें ऐकोनी राधा ते चालिली
 स्वगृहारीं गेली आपुलीया
 राधेचिया मनीं समंजले पूर्ण
 ब्रम्ह सनातन श्रीकृष्ण हा
 ईकडे यशोदा घेवोनी हरिसी
 गेली मांदरासीं नामा मूणे

१

२

३

४

५

८५

गोकुळीं अनर्थ होताती बहुत
 मिळोनि समस्त विचारिती
 वृद्ध ते म्हणती येतें आमुच्या मना
 जाऊं वृंदावना सकळीक

१

२

समस्तां मानला तयांचा विचार
निघृती नारी नर शीघ्र तेव्हां ३
अहर्निशी देवा करिती जतन
नामा म्हणे मन गोविंदीं पै

८६

विचारित हो श्रीपती जें मी जातों वनाप्रती १
सारवावया गाई भार उतरावया मही २
एके दिनीं सायंकाळीं नंदा पुसे वनमाळी ३
उद्यां जाईन मी राना बारे घेवोनी गोधना ४
बुद्धीचा चाळक नामा म्हणे हाची एक ५

८७

प्रातः काळीं मुलें येताती सकळ १
उठवीं गोपाळ म्हणताती १
आळस देऊनी उठे देवराणा २
बळिराम गोधना सोडी तेव्हां २
देवोनीया स्तन काकुलती येत ३
सांभाळा षगवंत वनामध्ये ३
जवळीच रवेळा जाऊं नका दूरी ४
सांभाळा मुरारी प्राण माझा ४
होताती उत्प्रांत याजवरी मोठे ५
मोडतील काटे सांभाळावे ५

अपंग.

५५

आसनीं शयनीं भोजनीं जतन करा नामया दातारा केशी राजा	६ .
८८	
चालियेले तेव्हां गडी आणि देव खेळताती सर्व आनंदानें	१
वत्साचीयां रूपें वत्सासर आला माराया कृष्णाला परीक्षिती	२
पाहोनीयां ऐसें नयासी मारीले झोकोनीयां दिल्लें आकाशांत	३
चला आनां जेऊं बैसूं एके ठायीं काढा लवलाही सिदोरीया	४
गोयाळ मिळोनी आनंदें जेवीले ब्रम्हरसें घाले कृष्णासंगें	५
उदक प्राशन करावया आले बकानें देखीलें कृष्णाजीला	६
दुष्टबुद्धि तेव्हां देवासी गिळीत हृदय जाळीत उगाळिला	७
धरोनीयां हातें उप्पाची चिरीला आनंद देवांला नसमाये	८
नामा म्हणे आले घरासीं सकळ सांगताती बाळ वर्तमान .	९

उठोनी प्रातःकाळीं गोंळणी बोलती	
जाईल श्रीपती वना आतां	१
चला जाऊं त्याचें पाहूंगे श्रीसुरव	
हारेल ही शूक डोळीयांची	२
नातडीनें येती नंदाचीया घरा	
पहाती उदारा कृष्णाराया	३
कुरळ हे केश रुहारय वदन	
आकर्ण मयन शोभताती	४
अरुणोदयप्रभा अधर दीसती	
हारे झळाळिती दंत तुझे	५
भोंवया व्यंकटा सुंदर नार्साक	
पाहोर्नायां सरव फार होय	६
लल्लाटीं शोभत केशराचा टीळा	
वर बिंदू रेखीला कस्तूरीचा	७
वेजयंतीमाळा कीरीट कुंडले	
नामयानें केले निंबलोण	८

९०

उठोनी प्रातःकाळीं देवें वाजविला मुरली	१
गडी मिळोनी समस्त घ्या रे सिदोन्या सांगत	२
अलंकार घालताती दिसे रुशोभित मूर्ती	३
नामा म्हणे स्वामी माझा आला भक्ताचीया काजा	४

९१

अनेकपुण्यांच्या साजताति माळा	
गुंजा हार गळा शोभताती	१
रक्तपीतांबर आरक्त अधर	
चरण सुंदर चालताती	२
रक्तचंद्रनाची घेतलीसे उटी	
मयूर-पत्र वेठीं शोभताहे	३
सिंगें रंगवीती देउनीयां रंग	
चालत श्रीरंग मागें मागें	४
चिनीं सूर्यकाळ राहे ऐसें ध्यान	
नामा म्हणे धन्य तोची एकं	५

१२

जिवादिक ज्याचे वंदी पाय वर्नीं	
पायांवरि न्हाणी यशोदा ते	१
नंदपुण्य-लेखा नव्हे आम्हाप्रती	
शक्त परीक्षिती सांगतसे	२
सनंकाऽदिक ज्याचे ध्यानीं झाले पिते	
गाई चारीतसे गोकुळांत	३
गडीयासीं काला वार्दीतो श्रीधर	
कौतुक करवर पहाताती	४
नामा म्हणे करव देईल सक्तांसी	
वर्धिल दुष्टांसी स्वामी माझा	५

१३

वाळक्रीडा-

कंस धाडी अघासर मारिनंदाचा कुमर	१
एक ओट करी खाडी दुजा मंघाचं मंडळीं	२
गाई गोपाळ उदरीं देवा कळले अंतरीं	३
आंत प्रवेशला कृष्ण रूप धरीत वामन	४
क्षणाऽर्धेची त्यासी मारी भक्त जनाचा केवारी	५
प्रेयेणें गोपाळ पडियेले कृपा-दृष्टीं उठविले	६
तेज अद्भुत नीघालें कृष्ण-सुखीं प्रवेशलें	७
पत्तंसांसीं रक्षित नामा म्हणे कृष्णनाथ	८

१४

गडी आणि रमा-यती तेंव्हां आनंदें जेविती	१
कोण्ही माडीनाती पानें वरी ठेविताती अन्नें	२
कोण्ही ठेवी मांडीवरी कोण्ही जेवी भूमीवरी	३
कोण्ही पसरि चवाळें कोण्ही पसरती जाळे	४
गोळे घेवोनीयां हातीं येर-येरानें हाणिती	५
पहानाती देव धन्य धन्य त्यांचा भाव	६
मिदकिया देती देवा वाकुल्या दाविती	७
माया मोही ब्रम्हादिका नामा म्हणे तेंचि ऐका	८

१५

गोळीयाचीं पोरें वांकुल्या दाविती	
क्रोधावला चित्तीं ब्रम्हदेव	१
चोरोनीयां नेत गोवत्स गोपाळ	

पाहूं याचें बळ कीती आहे	२
जाणोनी अंतर देव हांसतसे	
सामर्थ्य पहातसे पुत्रमाझा	३
तेशूनी आणावी होय हें उचीत	
कळेन किंचित् पराक्रम	४
नामा म्हणे ऐसें विचारिलें चितीं	
करीत श्रीपती काय तेव्हां	५

९६

गाई वस गोपाळ केलींसे निर्माण	
नलगता क्षण परिक्षीती	१
पूर्ववत सर्व नून्य कांहीं नोहे	
नकरी आश्चर्य मनामाजी	२
इच्छा-मात्रे करी ब्रह्मांडान्या कोटी	
त्यासीं काय गोष्टी अपूर्व हें	३
सायंकालीं गेले गोकुळा-भीतरीं	
आपुल्लान्या-परी घरीं सर्व	४
ब्रह्मादिकां ज्याचा नकळेची पार	
मानवां विचार नकळे कांहीं	५
ऐसा हा समर्थ नामायाचा धनी	
वंदी पाय वनीं सदाशिव	६

९७

बाळकी

एक संवत्सर सकळ जहाला	
पहावया आला ब्रम्हदेव	१
पूर्ववत गाई गांपाळ देखिले	
आश्चर्य वाटले तेव्हां त्यासीं	२
ब्रम्हांडांत ब्रम्हा दूजा असे कोण	
केलेसे उत्पन्न याजलागीं	३
घेवोनीयां गेलों तेथीं आले येथें	
जावोनीयां तेथें पहातसे	४
भ्रान्तीनें व्यापीलें तयाचें तें मन	
देखतो मी स्वप्न किंवा सत्य	५
नामा म्हणे एकें-ठाई उभागाहे	
न्याहाळुनी पाहे सकळारसी	६

.९८

चतुर्भुज दिसती शंखचक्रहार्ती	
मुगुट शोभती सर्वांलागीं	१
कर्णींचीं कुंडले व्रैजयंती गाळा	
देखतसे डोळां ब्रह्मा तेव्हां	२
कौस्तुभ निर्मळ हृदयीं वत्सलांछन	
बाहूंचीं भूषणें पहातसे	३
चरणीं तोंडर विवळा पीतांबर	
तेजे दीवीकर लोपतसे	४

अभंग.

६१

आपौद-पर्यंत तुळसीच्या माळा	
मुद्रीका दशांगुळां रत्नाचीया	५
केशराचे ठीळे नेत्र कमळाऽकार	
दंतीं इट्टुंकर बैसलेती	६
कोटीशा रे मूर्तीकोटि ब्रम्हे दिसती	
स्तवनकरीती स्वरवर	७
नामा म्हणे ऐसें दावीत गोविंद	
झालासे सावध ब्रम्हा तेव्हां	८

९९

वोळखे बापाला ब्रम्हा तेव्हां धाविन्नला	१
नेत्रीं अश्रुचीयाधारा कापतसे थर थरा	२
घाली नभस्कार म्हणे अपराधी थोर	३
जोडोनीयां हात नामा म्हणे स्तुती करीत	४

१००

श्रवणें जळती यापाचे पर्वत	
ऐका ब्रम्ह-गीत शुक म्हणे	१
घरी जो विश्वास करी जो पठण	
तरेल तो जाण भवसिंधू	२
आपण तरेल नव्हे हें नवल	
कुळें उडूरतील सकळही	३
एकेंक अक्षर निर्दाळी महा-पाप	

बाळकीडा.

करा याचा जप सात्विक हो	४
नाम घेतां धांवें अनवणिच पायें	
कोमळ हृदय कृष्णजीचें	५
विचारितां जाती कुळ अमंगळ	
नविचारी काळ-बेळ धांवतसे	६
शरणांगता नेदी काळाचीये हातीं	
नामा म्हणे चिनीं दृढधरा	७

१०१

मेघश्याम-वर्ण झालासी सगुण	
कार्य आणि कारण तूज नमो	१
गुंजाहार गळा मथूरपिछें वेठीं	
रुपाळू जगजेठी तूज नमो	२
वन-पुष्यांच्या माळा आपाद शोभती	
लक्ष्मीच्या पती तूज नमो	३
वेषु वाजवीसी गाई त्या चारीसी	
नकळें कोण्हासीं तुझी लीला	४
हातीं तुझ्या कवळ शोभे पीतांबर	
चरण रुंदर तूज नमो	५
घेंवांनी अवतार दुष्टांसीं मारीसी	
भक्तांसीं रक्षिमी निरंतर	६
रावण कुंभकर्ण मारिमी आत्मारामा	
सांडविले आम्हा वंदिहनी	७

अपंग.

तुझे मी वाळक वेडे अविचारी
नामा म्हणे करी कृपा आतां

८

. १०२

भव-सिंधू तराया एकची उपाय
ध्यावं तुझे पाय वारसुदेवा
गोविंद गोपाळ वाचेसीं निखळ
उद्धरे तात्काळ कलीपाजी

१

२

नारायण नारायण करिजो पारम्यण
तो उद्धरे जाण इहलोकीं

३

तुज्या यानना कर्माच्या भावना
जडजीवा उद्धरण नाम स्मरा

४

अहर्निशीं कीर्ती गाती भाविक भोळे
त्याणीं तुज जिंकीलें ब्रम्हा म्हणे
नामा म्हणे ऐसें दाविलें सुगम
नलगे तुम्हा नेम नाना कोटी

५

६

१०३

कृष्ण-भक्ति वीण तरला आहे कोण
द्यावा हा निवडून एक तरी
कार्य आणि कारण लटिकाची शीण
वर्मन कळोन वायां गेले
नामा म्हणे स्वामी रवेचर माउली

१

२

बाळक्रीडा.

६४

कृपेने दाविली वाट मज

३

१०४

धन्य त्या गोपीका धन्य त्यांच्या गाई

धन्य हेंची मही ब्रम्हा म्हणे

१

विश्वात्मा जो हरी क्रीडे या वनांत

तृणादि समस्त धन्य धन्य

२

धन्य गौवर्धन धन्य वृंदावन

वृक्षादि पाषाण धन्य धन्य

३

धन्य हें गोकुळ धन्य हे गोपाळ

व्रजवासी सकळ धन्य धन्य

४

धन्य ही यशोदा स्तन दे मुकुंदा

धन्य तूंची नंदा त्रैलोक्यांत

५

ब्रम्ह सनातन वेदासीं न लळे

गड्यां संगें खेळे अरण्यांत

६

विश्वाचा जो बाप नंद त्याचा पिता

यशोदेसी माता म्हण तसे

७

सद्दीत कंठ नेत्रीं जळ वाहे

नामा म्हणे काय मागतसे

८

१०५

इतुकें मागतसे तुज वनीं जन्म देईं मज

१

सुखें करुनी राहीन तुझे पाहीन चरण

२

बहुत शिणलीं आतां तुजपासीं आलों

३

अपंग.

नकरीं आव्हेर हास तुझा मी किंकर
येतों काकुळती नामा म्हणे देवाप्रती ५

. १०६

काच देसील यांजला ब्रम्हा म्हणे नकळे मला १
म्हणसि देईन मी मुक्ती तरीं ऐकारमापती २
मारायासीं आले व्यासीं स्वरूपीं मिळविले ३
न फिटे याचें पुण्य तुजवरी झालें वरण ४
येथुनीयां नवजासी मज कळलें मानसीं ५
आणुनीयां देत गाई गोपाळ समस्त ६
घाली पोटामध्ये डोंई क्षमा करीं माझे आई ७
आज्ञा घेवोनीयां गेला नामा म्हणे स्व स्थळाला ८

१०७

आनदें रवेळत राम म्हणं कृष्णनाथ १
गडी म्हणताती रामा ताडफळें देई आम्हा २
सकळ मिळोनी आले धेनुकाचे वर्नीं ३
वृक्ष हालवोनी फळें पाडीलीं मेदिनीं ४
येत धावोनी अरु करी तयाचा संहार ५
भक्ताचा अंकित नामा म्हणे कृष्णनाथ ६

१०८

कालिंदीचे डोहीं काळीयाची वस्ती
ऐक परिक्षीती चरित्र हें १

बाळक्रीडा.

यक्षि	॥दांनीं सोडिलें त्या स्थळा	
निघताती ज्वाळा तयाडोहीं		२
विषांचीया योगें झाडें जळताती		
जीवन न घेती कोणही त्याचें		३
वैकुण्ठ-नायक तयावनीं आला		
गोपाळांचा मेळा बरोबरी		४
हुतुतु हामामा लपनडाई खेळताती		
देवासी म्हणती लपें आतां		५
तृषाक्रांत झाले गाई ते गोपाळ		
पिती तेव्हां जळ काळियाचें		६
लहानाळीं मुलें नाहीं तयां ज्ञान		
झाले गत प्राण सकळांचे		७
नामा म्हणे तेव्हां कृपा-दृष्टीं पहांत		
उठवी समस्त गाई गडी		८
१०९		
जगजेठी तेव्हां क्रोधावला चिर्तीं		
करीन मी शांती तूझी आतां		१
माझीयां लेंकरां दीधलासी ब्राम्ह		
करीन मी नाश आतां तुझा		२
त्रैलोक्यांत कोण ऐसा हो समर्थ		
माझे शरणांगत मारील तो		३
माझीया भक्तांसीं जो कां दुःख-दाय		

अपंग

करीनं प्रळय त्याजवरी
 स्फुरताती दंड कांपती अधर
 उठला सत्वर जगदीश ५
 कलंबाचे वृक्षीं देव चढतसे
 पीतांबरकासे खोवीतसे
 जगद्गुरु तेव्हां पुष्पमाळा काढी
 टाकीतसे उडी जळामध्ये ७
 नामा म्हणे शोकें व्यापीलें ममग्र
 कसूनी एकाऽग्र मन ऐका ८

११०

घालीतसे वेढे दीसतसे जळीं
 आकांत सकळीं मांडीयेला १
 गडी रडतानी वत्सें पडतानी
 कपाळ पीटीनी सकळीक २
 तूजवांचूनीयां रक्षी कोण आम्हा
 कायं सांगूं रामा सकळीक ३
 रूसतीया आमुचें करिसी समाधान
 तूजवीण वन वीस वाटे ४
 आम्हा-साठीं तूवां दुष्टासी मारिले
 कोण आतां उळे पुरवील ५
 तुज वांचूनीयां आम्ही सर्व दीन
 न जाऊं येथून गोकूळासी ६

वाळक्रीडा.

वियोगानें तेव्हां पक्षी रडताती	
आतां छुष्यमूर्ती केंची आम्हा	७
बोळोनीयां ऐसें निस्तेज पडती	
नद्या वाहताती स्थीरावल्या	८
नामा म्हणे होती दुश्विन्हें बहून	
गोकुळीं समस्त वीचारीत	९

१११

यशोदा व्याकूळ जहालीसे प्राणें	
रुखवी असो तान्हे वनामाजी	१
उठती तोंडका स्तनीं माझ्या फार	
लवतसे नेत्र वेळोवेळां	२
जीव तळमळी दाटे माझा घांस	
पाहीन पाडस केव्हां आतां	३
गोकुळीचे जन नीघाले सकळ	
पहाती गोपाळ वनामध्ये	४
कालिंदीच्या तीरीं पडले सकळ	
पाहोनी कोल्हाळ करिताती	५
कपाळ पीटीती यशोदा रोहीणी	
आतां चक्रपाणी केंचा आम्हा	६
धांव धांव छुष्या दार्वीरे वदना	
पाजूं आतां यान्हां कोणालागी	७
तुझीथा कौतुकें कंठीं मी संसार	

अभय

जळते अंतर तूज-साथ
 कोणावरी आतां घालूं कैका
 बुडालें हें घर माझे आतां
 नामा म्हणे शोकें जाऊं पाहे प्रा
 सकळांचें जीवन कृष्णनाथ १०

११२

नंद म्हणे माझे बुडालें जहाज
 अभाग्यासीं मज कृष्ण कैचा १
 कथय माझे तप संपूर्ण सरले
 म्हणोनी बुडालें तान्हे माझे २
 चिंतेने व्याकुळ पीढी वक्षरथळा
 दावारे सावळा प्राण माझा ३
 आलीयां अतीथा त्रासें दवडीले
 म्हणोनी बुडालें बाळ माझे ४
 प्रातःकाळीं पाहूं कोणाचें मी मूर्ख
 येथूनीयां सूर्ख नाहीं नाहीं ५
 समस्तांची दृष्टी करी तूज कष्टी
 म्हणोनी जगजेठीं दाकीयेले ६
 गोकुळीचें जन देऊं पाहे प्राण
 वांचाया कारण काय आतां ७
 अभय देतसे बळिभद्र सर्वांसी

कीडा-

वेईल आतां	८
अतः जाणें जन झाले वेडे	
ना म्हणे वेडे कादीनसे	९
११३	
तयाचे मस्तकीं नाचे नारायण	
आरंभी गायन जगदीश	१
त्रेलोक्याचा पार घाली तृषीकेशी	
दमीत दुष्टासी स्वामी माझा	२
होनां एक क्षण झाला तेव्हां क्षीण	
जाऊं पाहे प्राण काळियाचा	३
तेव्हां त्याच्या स्त्रीया घेती काकुळती	
लक्ष्मीच्या यती रुपाळूवा	४
यज्ञेशा अच्युना गोविंदा माधवा	
दयानिधी केशवा कृष्णनाथा	५
श्रीधरा वामना अगा वासूदेवा	
ऐकावी ही देवा विज्ञापना	६
आम्हालागीं आनां देईं चूडे दान	
धरीती चरण देवजीचे	७
दीनाचा दयाळ दासाचा कैवारी	
नामा म्हणे हरी उतरला	८

११४

राहूं नका येथें जावे समुद्रासी

सांगे वृषीकेशी सकळ	
तुझीया मस्तकीं असत..	
न पक्षी तुज जाण पक्षीरा	२
दिव्य सुमनाच्या घालीताती माळा	
पूजिती सावळा बाप माझा	३
अनेर्घ्य रत्नाचे देती अळंकार	
श्रीमुख सुंदर पहाताती	४
जांबूनदताटीं घालीती भोजन	
निघती तेथून सकळीक	५
आला भगवानं आनंदले गडी	
उपारिती गुटी जन तेव्हां	६
काळिया आख्यान स्मरे जो मानसीं	
न डुंकी तयासीं सर्पकूळ	७
अहर्नीशिं याचें करी जो पठण	
नामा म्हणे विघ्न नाहीं तेथें	८

११५

आला वनमाळी मग भेटती सकळी	१
यशोदा रोहिणी पोटिं धरी चक्रयाणी	२
गाई धांवताती कृष्ण-आंगानें खाटीती	३
उड्या मारिताती गडी आनंदें नाचती	४
न वर्णबे तो आनंद नामयाची बुद्धि मंद	५

११६

क्रीडा.

अस्तमान तेथेंची राहती	
कं परिक्षीती अद्रुत तें	१
निद्रेनें व्यापीलें शौनिकारे सर्वा	
लागला वणवा तया चर्नीं	२
गाई पळताती पक्षी रडताती	
पिलें पडताती कृष्णापुटे	३
हाहाकार झाला धांव धांव कृष्णा	
वांचवीरे प्राणा सकळांच्या	४
तुझीं आम्ही बाळें वांचवीरे आम्हा	
धांव धांव रामा म्हणताती	५
आक्रोशें रडती मारिताती हाका	
बेकुठ नायका रक्षी आम्हां	६
दीनाचा दयाळ मनाचा कोंबळा	
घाली अग्निज्वाळा मुखामध्ये	७
होतां प्रातःकाळ सकळ उठीले	
नामा म्हणे आले गोकुळांत	८

११७

दुष्ट दुराच्यारी गोपाळाचा वेष धरी	१
दैत्य वोकसिला रामें प्रलंब मारिला	२
देव करिती जयजयकार पुष्ये वर्षती अपार	३
सूर्य आलासे माध्यान्हा देव पहाती सोजना	४

नामा म्हणे पाचारीती ग. १. १३ बैसती ५

११७.

एकेठाई करुनी झन्न हातें वाढी नारायण १
 हें पाहोनी ररवर चितीं करीती विचार २
 धन्य पुण्य गौळीयांचें आम्हा अन्न मीळे केंचें ३
 एक असे युक्ती हात धुईल श्रीपती ४
 उच्छिष्टाचे मीसें देव जळीं होती मासे ५
 हें कळलें घननीळा सांगतसे हो गोपाळा ६
 चला वृंदावना जाऊं नामा म्हणे उदक घेऊं ७

११९ .

वृणाचीया मिषें गाई गेल्या दूरी
 पाचारी. मुरारी नामें त्यांच्या १
 चंद्रप्रागे गंगे प्रागीरथी यमुने
 येई नाम्रपर्णे धांवोनीयां २
 सरस्वती प्रवरे कालिंदी नर्मदे
 येई तुंगपद्रे धांवोनीयां ३
 देवाजीचा शब्द ऐकोनीयां कार्ना
 येताती धांवोनी नामा म्हणे ४

१२०

त्रिभंगी देहुडे उभे वृंदावनीं
 वेणु चक्रपाणी वाजवीतो १
 तयावरी गाई टाकिताती माना
 बाळें स्तनपाना विसरलीं २

सर्प आणि त्वा ३ गुंगसें बैसतां जळेंहीं वाहातां विसरलीं	३
हस्ती सिंह एकेठायी बैसताती भ्रमर शुलनी वेषुनादें	४
विंचरतां वेणी तेषें राहें फणी करीतां भोजनीं घ्रासमुरवीं	५
उदकाचे कुंपण गोपीकांचे शीरीं यमूनेच्या तीरीं वेडावल्या	६
जहाले तदस्थ त्रिलोकींचे जीव वीसरला शिव देहभाना	७
नामा म्हणे ज्योमीं उभया देवांगना पाहोनीयां कृष्णा पुलताती	८

१२१

मार्गशीर्षमासीं कात्यायनीव्रत कुमारी समस्त आचरती	१
अरुणोदयीं येती कालिंदीचे तीरीं गाती त्या रुंदरी कृष्णजीला	२
सिकतेची मूर्ती करुनी देवीची पूजा अर्चा तीची करीताती	३
जोडनीयां कर करीती स्तवना ऐकें विज्ञापना आदि माये	४
नंदाचा नंदन देईं आम्हां पती	

अभंग-

७५

नामा म्हणे येती स्वस्थळारसी

५

१२२

काळिंदीचे तीरीं वस्त्रे ठेवीताती

जळांत रीघती सकळीक

१

गड्यां समयेत आला तेथें कृष्ण

करायया पूर्ण व्रत त्यांचें

२

वस्त्रे घेऊनीयां चढे वृक्षावरी

घाबरल्या नारी पाहोनीयां

३

वस्त्रे देई आतां आमुर्चीं मुकुंदा

जावोनीयां नंदा सांगूं आतां

४

अच्युता अनंता कृष्णा गरुड ध्वजा

दासी आम्ही तूझ्या सकळीका

५

वाजतसे शीत जाळुं पाहे प्राण

यशोदेची आण तूज असे

६

ऐकोनीयां नामा म्हणे हासतसे

धर्म सांगतसे तयांलागीं

७

१२३

नग्न होऊनीयां स्नान जे करीती

त्यांचीं व्रतें होनी निरर्थक

१

त्वरें करोनीयां या गे मजपारसीं

सांगतो तुम्हासीं प्रायश्चित्त

२

नामदेव-

एकी आड एक गुद्यस्थानी हात	
आनंद बहुत मनामध्ये	३
करा नमस्कार सांगे वनमाळी	
एक हस्त भाळीं लायीताती	४
देवा हिजा ऐसा करितां नमस्कार	
पाप याचें फार धर्मशास्त्रीं	५
ऐकोनीयां ऐसें लज्जा सोडोनीयां	
पडताती पायां आदित्याच्या	६
वस्त्रें देत तेव्हां तयां जगज्जीवन	
मनोरथ पूर्ण करीन मी	७
नामा म्हणे घेती गोकुळासी नारी	
चालीला श्रीहरी तेथूनीयां	८

१२४

प्रातःकाळीं सांगे सकळां श्रीकृष्ण	
नका घेऊं अन्न आज कोणी	१
सोडोनीयां गाई चालीले वनासी	
गडी हृषीकेशी खेळताती	२
कर्जायेलें आम्हा नका घेऊं अन्ना	
खावें काय कृष्णा आजी आतां	३
गडीयासी सांगे वैकुंठीचाराणा	
सांगावें ब्राम्हणा जावोनीयां	४
वनी उपवासी आहे रामकृष्ण	

अभंग.

७७

घावें त्यासीं अन्न कृपाकरुनी	५
गोपाळ्यासीं नेव्हां धाडी वासुदेव	'
पहावया भाव याज्ञिकांचा	६
जोडोनीयां हात वंदीनी डीजांसी	
धाडीलें आम्हांसी कृष्णनाथें	७
नामा म्हणे ऐसें सांगती गोपाळ	
याज्ञिकां सबळ अभिमान	८

१२५

पडे प्रायश्चित्त बोलुं नका कोणी	
ऐकूं नये कानीं शब्द त्यांचा	१
स्वर्ग सुरवासाठीं करीनाती यज्ञ	
टाकिती अथदान अग्निमुखीं	२
मोक्ता वर्नां आला नकळेची त्याला	
पूर्णाब्रम्ह याला न जाणती	३
कृपाळु बहूत परिक्षीती राया	
उद्धार, कराया पाठवीले	४
इच्छामात्रें पाडी अन्नाचे पर्वत	
काकुळती येत अन्नासाठीं	५
गडीयासीं कळे तेथील आकार	
निघती सत्वर तेथूनीयां	६
येवोनीयां कृष्णा सांगीतलें त्यांनीं	
हांसे चक्रयाणी नामा म्हणे	७

१२६

नामदेव

रूष्णा पांचरवाणी ऊथळ दीसती	
लाहानाल्या भिंती त्याजवरी	१
विरतू घालीताती गवत आंथरती	
बडबड करीती अवघेजण	२
घालुनीयां तूप हातीं घेती चाटू	
करीती अंफटू अस्केवेळ	३
लांकडांचें पाळें घेऊनी बेसला	
मिळालासे मेळा त्याजपुढें	४
येवढेसे भांडे तांदूळ सिजवीती	
तुजला काय देती त्यांतुनीयां	५
घडीघडी ऊठती घडिघडी बेसती	
ते काय श्रीयती आम्हा सांग	६
काय चतुराई असे त्या गोवळा	
भावासीं भुलला नामा म्हणे	७

१२७

गडीयांसी तेव्हां सांगीनलें देवें	
स्त्रियांसी सांगावें जाऊनीघां	१
नको रूष्णा द्विज आम्हासी मारीती	
अभय श्रीयती त्यांसी देत	२
खरें करुनीयां गेले स्त्रियांपासीं	
सांगीनलें त्यांसी वर्तमान	३

ऐकुनीया ऐसें उठील्या सखर	
वर्जाती भ्रतार तेव्हां त्यांचे	४
एका ब्राम्हणानें स्त्रियेसीं बांधीलें	
प्राणासीं सांडीलें परिक्षीती	५
सकुमार सांवळा रंजीव-लोचन .	
पहाताती कृष्ण-मुख तेव्हां	६
आनंदाचे नेत्रीं वाहानें जीवैन	
पुरसे वर्तमान नामा म्हणे	७

१२८

घरा जावें ऐसें सांगे पुरुषोत्तम	
ऐकोनी तें श्रम फार होय	१
दया-निधी ऐकें अगा मेघश्यामा	
धाडूं नको आम्हा येथूनीयां	२
तूजसाठीं आम्हीं सोडीलें भ्रतारां	
चरणीं देई थारा देवराया	३
देव नां संसार आम्हा झालें कृष्णा	
सांगावें हें कोणा दुःख आतां	४
तुमचे भ्रतार वंदीती तुम्हाशी	
सांगे हृषीकेशी भिऊं नका	५
सांगतांची ऐसें चाळिल्या त्या सर्व	
पहाती केशव वेळोंवेळां	६

नामदेव.

द्विजाचे मानसीं होय अनुताप
निंदिताती आप आपणानें ७
भोजन करूनी गडी राम कृष्ण
निघती तेथून नामा म्हणे ८

१२९

इंद्राचा विभाग शस्त्री चक्रपाणी
रूप गोंधर्नीं धरूनीयां १
क्रोधावला इंद्र गोळीयां निंदित
दावीन रामथर्य तुम्हा आतां २
पोराच्या बुद्धीनें वर्तताती सर्व
धरूनीयां गर्व तेंची करी ३
प्रलय मंघाच्या काटीच्या शूरवळा
वर्षावे गोकुळा जावोनीयां ४
आज्ञा म्हणोनीयां वंदियेला इंद्र
कोपे जैसा रुद्र प्रकयींचा ५
सुसळांच्या धारा मेघ वर्षताती
गारा पडताती शिळा ऐशा ६
मरताती पक्षी स्वापदे अपार
हिवें नारी नर कांपताती ७
नामा म्हणे गाई हंबरडा हाणीती
येऊनी पडती कृष्णापुटे ८

१३०

अभंग.

काकुळती येती सकळीक लोक	
पहासी कौतुक काय आतां	१
यागें बहुतां परी रक्षियेले आम्हां	
अगा पुरुषोत्तमा दीनबंधू	२
तुजवांचोनी कोण आम्हासीं रक्षीता	
उदारा अनंता जगजेठी	३
शरणशरण्या अगा वासुदेवा	
अच्युता माधवा दीनबंधू	४
विलंब करितां जातीलरे प्राण	
धरीती चरण नामां म्हणे.	५

१३१

सकळीकां तेव्हां देवें आडवांसीले	
इंद्रे हें मांडीले विघ्न आहे	१
महेंद्राचा रंक करीन क्षणांत	
पहा पुरुषार्थ करीन मी	२
रक्षणार यांसीं आहे मी गोविंद	
उतरीन मद तुझा आतां	३
शरणागता मारी कोण ऐसा थोर	
मशक पामर पाहूं आतां	४
यासाठीं करीन सृष्टीचा उपारा	
लागोनेदी वारा दुःखाचा मी	
गोवर्द्धना तु ह्मी चलारे सकळ	

नामदेव.

दावीतों मी बळ इंद्रा आतां
उचलीला गिरी प्रथम अंगुळीं
नामा ह्यणे बळी बाप माझा

१३२

राहा याचेतळीं आनंदें करुनी
मानूं नका मनीं भय याचें
पाहूं कीती दिवस पडतो पाऊस
धरीन निःशेष प्रळयांत
सांगतांची ऐसें राहाती सकळ
वर्णिताती बळ परस्यरें
सोंगडे ह्यणती पडेल अवचीत
लावाकीं रे हात सकळीक
उगेची श्रमती बाळकें अज्ञान
मूणे नारायण काढा हात
सप्त दिवस होती सांगतो योगींद्र
पहाबया इंद्र येताझाला
अद्भुत चरित्र पाहुनि गेली फ्यांत
मेघासीं सांगत पुरे करा
नामा ह्यणे इंद्र मनीं तो शंकला
अपराध घडला समर्थाचा

१३३

राहीला पाऊस निघावे बाहेर	
सांगे विश्वंभर सकळांसी	१
दीनबंधू तेव्हां ठेबी पर्यतासी	
भेटती देवासी सकळीक	२
आयुष्य बहूत तुज होवो कृष्णा	
बांचवीलें प्राणा सकळांच्या	३
विष्णु दास नामा वोवाळुनी जाय	
येगे माझे माय भेटे देई	४

१३४

वाहातसे नेत्रीं इंद्राचीयां नीरं	
अपराधी थोर देवराया	१
क्षमा करीं आतां अच्युता अनंता	
अगा कृष्णनाथा दीनबंधू	२
तुझीया दासासीं दुःख म्यां दीधलें	
फ्रांतीनें मोहीलें मन माझे	३
दावीं तुज थोरी न करींचि सेवा	
करा दंड देवा मजलागीं	४
तूंचि माझा बाप तूंचि माझी आई	
क्षमा कृष्णा बाई करीं आतां	५
देत्य मारावया भूतळीं आलासी	
भक्तांला रक्षिसी निरंतर	६

नामदेव.

जगद्गुरु माझा धनी बनमाळी	
जोडोनी अंजळी उभा असे	७
चतुर्भूज गळां वैजयंती माळा	"
पहातसें डोळां नामा म्हणे	८

१३५

गोविंदा माधवा केशवा वामना	
मायाःतीता कृष्णा तूज नमो	१
गोवर्धनोद्दारा देवा विश्वंभरा	
निर्गुण निराकारा तूज नमो	२
जनार्दना हरी कृपाळु हृषीकेशा	
पुराण पुरुषा तूज नमो	३
अव्यक्ता क्षेत्रज्ञा अचिंताकूटस्था	
भूवर्नेक नाथा तूज नमो	४
अनंत ब्रह्मांडं तूझीये उदरीं	
घनश्यामा हरी तूज नमो	५
देवराया तूझे कोमळ हृदय	
कृपादृष्टी पाहें मजकडे	६
तुझा मी किंकर आहे वासुदेवा	
अभय या जीवा देईं आतां	७
नामा म्हणे घाली चरणासीं मीठी	

अभंग

६५

बोले जगजेटी स्वामी माझा

८

१३६

तुझा मोडिला म्यां यज्ञ	एक तयाचें कारण	१
न करीसी स्मरण	सुरवाऽरूढ तुझे मन	२
विसरलासीं मज	अनुग्रह केला तुज	३
ऐसें सांगे नारायण	नामा म्हणें समाधान	४

१३७

आणूनि स्मरणी करी अक्षिषेक		
येती सकळीक देवगण		१
स्मरवरांची दाटी करीती नमस्कार		
होतसे अपार पुष्प वृष्टी		२
वेद मंत्र घोंष ऋषी करीताती		
अप्सरा नाचती शईथया		३
नारद तुंबर गंधर्व गायन		
वर्णीताती गुण कृष्णजीचे		४
यथाविधी इंद्र पूजी विश्वंभर		
जोडोनीयां कर उभा राहे		५
आज्ञा घेऊनीयां जाय स्वस्थळासीं		
येती गोकुळासीं सकळीक		६
चरित्र जो कोणही उच्चाशिल वाचे		
जळती पापान्चे पर्वतते		७
नामा म्हणें ऐसें सांगतसे शुक		

नामरेव

सूत पुराणीक शौनकासीं

८

१३८

अहर्निशीं कंस बेसे चिंताक्रांत

विचार पूसत प्रधानासीं

१

प्रतिज्ञा करोनी शत्रुवधाजाती

ते जागे न येती परतोनी

२

आतां पुरुषार्थी कोण पाठवावा

तो मज सांगावा निवडोनी

३

सांगती प्रधान धाडा अस्तरास्तर

तंब तो समोर उप्पा राहे

४

ह्मणे मज मृत्यु नसे कोणा हातीं

हापारीं मारुती गुप्त झाला

५

ऐकोनीयां ऐसें आनंद मानसीं

गौरवीलें त्यासीं नानापरी

६

नामा ह्मणे काळें बोलावीलें त्यासी

सत्वर वनासी येताझाला

७

१३९

आनंदें वनांत खेळताती गोप

गायीचे कळप चरताती

१

अकस्मात दैत्य देवती दुरून

मूणती कृष्णा विघ्न थोर आळें

२

लपें तूं कान्होबा मूणताती गडी

घालीतों घोंगडी तुजवरी	३
घाबरले तेव्हां समस्त गोपाळ	
पाहोनी घननीळ बोलतसे	४
तुम्ही कांहीं चिंतान करा मानसीं	
गारीतों मी यासी क्षणामाजी	५
राहोनीयां उभा पहात अंतरीं	
यासीं मृत्यु करीं कोणाचीया	६
वातैत्मजा हातीं मरण असे यासीं	
कळलें देवासीं नामा म्हणे	७

१४०

गायी गोप तेव्हां लपवोनी क्षणेक	
जानकीनाथक झाला देव	१
आकर्ण नयन हातीं धनुष्य बाण	
करीतसे ध्यान मारुतीचें	२
स्वामीचा तो धांवा ऐकोनीयां कर्ण	
हडंबडीला मनीं कपींद्र तो	३
निघोनी खरीत वनामाजी आला	
चरणासीं लागला प्रेमभावे	४
म्हणे स्वामी कांहीं सेवकासी आज्ञा	
करावी सर्वज्ञा दयानिधी	५
देव म्हणे बा रे काय सांगूं फार	

नामदेव

पेल तो असूर येत आहे	६
तुझ्या हातें असे तयासी मरण	
ह्मणोनी स्मरण केले तुझे	७
तयासीं जावोनी मारावें खां आतां	
चरणीं ठेउनि माथा नीघाला तो	८
दुर्जनें तेवेळीं मारुती पाहीला	
म्हणे काळ आला कोठोनीयां	९
धरुनीयां नरडी केला गतप्राण	
पुनरपि येऊन वंदीतसे	१०
नामा म्हणे दोन्ही जोडोनीयां कर	
बोलिला उत्तर काय आतां	११

१४१

त्रेतायुगीं रव्याती करुनीयां थोर	
वधीले अस्तर रावणादी	१
कोण्या हेतूस्तव पुन्हा आगमन	
सांगा कृपाकरुन दासालागीं	२
ऐकोनी वचन बोले सर्वेश्वर	
दापारीं अवतार आठवा हा	३
तुझे भेटीस्तव रूप हें धरीलें	
दावीं तें वहीलें कृपी म्हणे	४
कृष्णालीला पहावी हेत आहे चिन्ता	
दावीं सीताकांता दीनालागीं	५

अभंगः

२९

चतुर्भुज-रूप दागीले प्रकट
 शिरीं मोरसुगुट शोषतसे
 गुंजाहार गळ्यां वैजयंती माळा
 कासेरीं पींचळा पीतांबर
 नवलक्ष गायी गोपही तीतुके
 रवेळती चौतुकें करोनीयां
 नामा म्हणे तेव्हां. स्तुतीनें करीत
 न कळे तुझा अंत ब्रम्हादीकां

१
२
३
४
५
६
७

१४२

दापारींची ठेव संपूर्ण पाहून
 विनवी जोडोन कराळार्गीं
 गमरूप धरुन मज बोलवावे
 तें रूप राहावे हृदयामाजी
 मनोगथ त्याचा एकोनी श्रवणीं
 झाला चापपाणी ताल्काळीक
 पाहांनीयां ध्यान करूनी नमन
 निघाला तेथून वायूसूत
 घेवोनीयां आज्ञा सेतुबंधा गेला
 ध्यानस्थ बैसला नामा म्हणे

१
२
३
४
५
६
७

१४३

गोळी म्हणती हृषीकेशी दार्वीं आणुत्या स्थळासी १
 सरवा सर्वो तूंचि कृष्णा आमुची पुरवांची वासना २

दावी वैकुंठ सकळां	क्षण एक पहातीं डोळां	३
नामा तेथील रहिवासी	आला स्थापाया भक्तांसी	४

१४४

लोपला आदित्य पडे चंद्रप्रभा		
वृंदवनीं उभा सुशोभीत		१
देहुडा पाऊळीं उभा तयेवनीं		
वेणू चक्रपाणी वाजवीतो		२
ऐकतांची नाद गोकूळींच्या नारी		
पहावया हरी नीघताती		३
भ्रतार सेजेसीं टाकूनी ऊठती		
वाढितां पंगती नीघताती		४
स्तन देतां बाळें टांकीलीं भूमीसी		
मोकळीया केशीं नीघताती		५
नामा म्हणे ऐश्या गेल्या देवापासीं		
आनंद मानसीं नसमाय		६

१४५

वनामध्ये कांगे आल्याती सकळ		
विनीदें गोपाळ म्हणतसे		१
निशीमाजी व्याघ्र फिरताती रानीं		
जावें सकळांनी घरा आतां		२
ऐकोनीयां ऐसें कठीण बचन		
बालीळें जीवन नेवाहूनी		३

वेणुनांद दूत धाडीला आम्हासी	
आखीया म्हणसी जावें आतां	४
शाहाणा चतूर आहेसी नेटका	
वेकुंठनायका विचारावें	५
कामाग्नीनें कृष्णा वरीलों सकळ	
मांडीयेला रवेळ मन्मथाचा	६
एक एक नारी एक एक कृष्णा	
करावया पूर्ण इच्छा त्यांची	७
प्रकृतीसीं ऐसा सुलला गोविंद	
करीती आनंद नामा म्हणे	८

१४६

झाला अभिमान धन्य आम्ही आतां	
लक्ष्मीच्या कांता भोगितसां	१
गुमझाला तेव्हां वेकुंठनायक	
करिताती शोक सकळीक	२
निघांत्या, तेथूनी फिरताती वनें	
यशोदेशें तान्हें धुंडावया	३
वृक्षआदि पक्षी पुसती तपांसी	
तुम्ही हृषीकेशी देखीयेला	४
मृगांसी पुसती देखियेला डोळां	
सांगारे सांवळा कोणहीतरी	५
आम्हा वरी तुम्ही कायरे कोषतां	

नामदेव.

सांगा ना भगवंता पुसतसां	६
कुरवंडी करूं सकळांचे प्राण	
देऊं त्या भूषण अंगावरले	७
नामा म्हणे जेथें असे अभिमान	
तेथें नारायण नाहीं नाहीं	८

१४७

ऐकावें चरित्र परिक्षिती राया	
बरोबरी जाया एक असे	१
तोडोनीयां पुष्पें करी अळंकार	
घालीत श्रीधर तीजवरी	२
नये क्षणक्षरी योगियांचे ध्यानीं	
घालीतसे वंणी आवडीनें	३
वंदीयेली शिवें चरणिची गंगा	
करीतसे सांगा नीट तीच्या	४
गोपीकांच्या वेषें प्रगटल्या श्रुती	
गुह्य नुजप्रती सांगितले	५
घेवोनीयां तीसीं गेला कुंजवना	
वज्रांकुश चिन्हां उमटती	६
गोपीकांच्या मेळा येतसे तांतडी	
युगाऐसी घडी झाली त्यां	७
नलगेची शोध शिणती सकळा	

अभंग.

१३

न जाती गोकुळा नामा म्हणे

८

१४८

चंद्राच्या प्रभेनें चमकती पाऊले

दुरोनी देखीलें गोपीकानीं

१

कृपणाखें धन होतें जें चळलें

तयांसी लाधलें अवचिता

२

एकी मागे एक धांवताती नारी

आहे येथें हरी ऐसें वाटे

३

घेऊनीयां रज लाबिताती भाळा

पहाती सकळा न्याहाळुनी

४

बरोबरी नारी कोणीतरी असे

पाऊलाचे ठसे उमटले

५

पापिणी गे तुम्ही आम्ही सकळीका

पुण्याची अधिका म्हणुनि षोर्गा

६

बरोबरी तीसी होय अभिमान

झालांसे स्वाधीन माझ्या देव

७

कडे घेसी तरी येतें बरोबरी

चालवेना हरी मज आतां

८

जाणोनि अंतर ठकवीलें भगवंतें

नामा म्हणे तेथें रडतसें

९

१४९

मागोनीयां गोपी आल्यातीज पारंतीं

कोठें हृषीकेशी सांग आम्हा	१
टांकोनीयां गेला मज पूतनारी	
घेधेंची मुरारी गुप्तझाला	२
वैकुंठनायका अगा नारायणा	
दावीं रे वदनां एकवेळां	३
कृष्णाचें चरित्र सकळ करीती	
मन रंजवीती नामा म्हणे	४

१५०

जोडोनीयां हात येती काकुलती	
बाव कृपामूर्ती आम्हांलागीं	१
अवतार घेसी दुष्ट वधायासी	
येसी गोकुळासी म्हणोनीयां	२
पाहोनीयां तूला लक्ष्मी पातली	
दरिद्रें पळालीं येथूनियां	३
सकळांसी सुरव द्यावया आलासी	
आम्ही वनवासीं दुःखीं होतो	४
नामा म्हणे कंठीं धरीयेला पाण	
दाखवी चरण द्यानीधे	५

१५१

सरोवरीं कमळें तैसे तुझे नेत्र	
त्याहुनी विचित्र दीसताती	१
कृपाकुवा ऐके अगा हृषीकेशी	

अभंग.

आम्ही तुझ्या दासी मोलावीणें	२
कामरूप दैत्य मारीतो आम्हासी	
भक्तांसी रक्षीसी निरंतर	३
दीनासी रक्षीसी दुष्टांसी मारीसी	
धर्माला स्थापीसी अपैसेची	४
घेवोनीयां शास्त्र मारावें सकळां	
आलासे कंठाळा नामा म्हणे	५

१५२

सकुमार सावळीं जैसीं रातोखळे	
दावीं तीं पाऊले कृष्णराया	१
ध्वज वज्रांकुश पद्म तें शोभले	
दावीं तीं पाऊले कृष्णराया	२
दडानीयां दुष्ट बाहेर काढिले	
दावीं तीं पाऊले कृष्णराया	३
रांगतां रांगतां यमळार्जुन मोडीले	
दावीं तीं पाऊले कृष्णराया	४
अघासुराउदरीं उभेची राहिले	
दावीं तीं पाऊले कृष्णराया	५
नामा म्हणे ज्यांतें बरुणानें पूजीले	
दावीं तीं पाऊले कृष्णराया	६

१५३

नामदेव.

सकळांचें तुझ्या हातीं असे सूत्र	
यशोदेचा पुत्र न होसील	१
नंदाच्या ऋणा फेडाया आलासी	
कळलें आम्हांसी तुझे रूपे	२
तेहतीसकोटी देव ब्रम्हा सदाशिव	
प्रार्थिताती सर्व तुजलागी	३
यादवकुळटीळका वैकुंठनायका	
विधीच्या जनका भेट आतां	४
नामा म्हणे सुरव दावीं कृष्णनाथा	
हरेल ही व्यथा वियोगाची	५

१५४

शरणागता तारींभवसिंधु खरीत	
ठेवावा तो हात शिरावरी	१
अरण्यांत दुष्ट दैत्यांसी मारीत	
ठेवावा तो हात शिरावरी	२
वेषु पांवा जया हातांत शोभत	
ठेवावा तो हात शिरावरी	३
घेऊनी सिंदीच्या गड्यांसी वादीत	
ठेवावा तो हात शिरावरी	४
रक्षावया ब्रजा उचलीला पर्वत	
ठेवावा तो हात शिरावरी	५
संवर्णाचीं कर्मीं भूषणे असुप	

पहातां निष्पाप नामा म्हणे

१५५

अभिमानें घाला घातला आम्हासी म्हणोनी लपसी देवराया १
 तुजवांचोनीयां जाऊं पाहे प्राण दारववी वदन एकवेळां २
 मुगुटं कुंडलें श्रीमुख सांबळें केशरी लारीलें गंध भाळीं ३
 पाहांनीयां जीवा होय फार दुःख हारेल ही भुक डोळीयांची ४
 तुजवांचोनीयां आम्हा नाहीं कोणही तिहीं त्रिभुवनीं नामा म्हणे ५

१५६

चरणासी शरण तुझीया जे येती तेची उतरती भवसिंधू १
 लक्ष्मीनें ज्यातें असे आराधीलें ठेवीं तीं पाऊलें स्तनावरी २
 आवडीने शिवें मस्तकीं वंदीलें ठेवीं तीं पाऊलें स्तनावरी ३
 नामा म्हणे ऐसी करीताती स्तुती शिंपियेली क्षिती अश्रुपानें ४

१५७

आम्हावरी कांरे धरीयेला राग काय तुझे सांग आम्ही केले १
 रडतसों आम्ही मारीतसों हाका विश्वाच्या जनका नायकसी २
 कामाग्नीनें आम्ही जळतो सकळ करावें शीतळ अधरामृते ३
 नामा म्हणे देई एकवेळ भेटी तूज सार्वी कष्टी फार होतो ४

१५८

बाजयोनी वेणु पसरिलें जाळें आम्हासी न कळे कपटीयातुं १
 दुखवोनी सर्वां टांकीयेले वनीं गेलासी वेधूनी पारधीया २
 धरुनीयां धीर न रहावे कृष्णा देऊं आम्ही प्राणा सकळीका ३
 सकळांच्या हत्या येती तुज बरी नामा म्हणे हरी भेटी देई ४

१५९

नामदेव ।

त्रिविध तापें प्राणी होनाती संतप्त शीतळ करित कथामृते १
 अमृता परीस तुझि कथा अधिक सांगतसे ऐक देवराया २
 स्वर्गचिं अमृत प्राशन करीती पुण्य सरल्या येती मृत्युलोका ३
 तुझी कथा देत अच्युत पदासी नविचारी मानसीं याती कांहीं ४
 नाहीं चतुराई बोलूंदे हे बोल लिहित विठ्ठल नामा म्हणे ५

१६०

गाई घेवोनीयां जाई जेव्हां राना आसुचीया मना दुःख वाटे १
 सकुमार सांवळीं जेंसीं रानोखळें त्याहुनी कोवळे पाय तुझे २
 खडे काटे बहुत कठीण तृण मूळें ठेवीसी पाऊलें तथा वरी ३
 पावतोसी क्लेश अगा वासुदेवा म्हणोनीयां जीवा दुःख वाटे ४
 सांगतसों आम्हीं नित्य यशोदेसी धाडूं नको यासी वनामध्ये ५
 नामा म्हणे होय सकळांचा उद्धार म्हणोनी श्रीधर वना जाय ६

१६१

तूज बांचोनीयां वैकुंठनायका आम्हासी घटीका युग होय १
 अस्तमान होतां येसी तूं गोकुळीं तोंडावरी धूळी गोरजाची २
 कुरळ हे केश सुंदर नासीक पाहोनीयां सुरव फार होय ३
 लवती पापण्या न सोसति आम्हा अहर्निशीं नामा हेंची गाये ४

१६२

टांकि येले आम्ही पतिबंधुसुतां आलोंत अच्युता तूज पासीं १
 आसुची ही इच्छा करिसील पूर्ण आहेसी कठीण ठावें नाहीं २
 घालोनीयां कूपीं कापियेलें दौरा साधीयेलें वैरा आपुलीया ३
 चरोनीयां टांकीं मोबासा पर्वत म्हणती समस्त नामा म्हणे ४

१६३

तुझे भेटी वीण	जाति सकळांचे प्राण	१
दया तुझ्या मना	कारे न ये नारायणा	२
बोलवेना आतां	कंठ शांकला अनंता	३
ऐसें पाहोमीयां	नामा म्हणे आली दया	४

१६४

देतसे दर्शन	सकळांसी नारायण	१
झाला सकळां आनंद	हृदयें धरीला गोविंद	२
दांकोनीयां आह्वां	कां गेलारीं पुरुषोत्तमा	३
तुम्हा झाला अभिमान	नामा म्हणे सांगे रघुणा	४

१६५

सकळांची इच्छा करितसे पूर्ण	मुलला श्रीकृष्ण त्यांच्या भावा	१
वेष्टानीं बेसोनी स्फुरवर पहाती	गंधर्व गाताती समस्वरे	२
वेणे वज्रनाती मृदंगांचे घोष	यांचा तो उत्साह वर्णवेना	३
जाय चंद्रमा न जाती नक्षत्रे	पहाती सर्वत्रे सप्तक्रीडा	४
लक्रीडा करी लक्ष्मीचा पती	लाळ घोंटीताती देवस्त्रिया	५
नव्य त्यागोपिका धन्य त्यांचें पुण्य	भोगिताती कृष्ण पूर्णद्रुह	६
नामा म्हणे होय कामांची पुरती	नळे वीर्यच्युती गोविंदाची	७

१६६

तेतां प्रातःकाळ सांगतसे तयां	जावे येथूनीयां शीघ्र आतां	१
रणक्षणा पहाती देवाजीचें मुरव	येती सकळीक गोकुळासी	२
रिक्षिती ऐके एका कोतुकासी	होत्या त्यांजपासीं त्यांच्या स्त्रीया	
णोनीयां कोणी नाहीं विचारीलें	अंतरीं नकळे दुर्जीयांला	४

यथामती रास वर्णिला देवाच्चा संपूर्ण हे वाचा काय करी ५
चरित्र श्रवण करील जो कोणी धन्य तोन्ही प्राणी नामा म्हणे ६

१६७

सरस्वती-तीरीं अंबिकेचें स्थान गोकुळींचे जन जाती तेथें १
करोनी पूजन करीती प्रार्थना नंदाच्या नंदना सुरवी रासतीं २
सारितां भोजन लपाला आदित्य नामा म्हणे तेथ राहताती ३

१६८

निद्रिस्थ सकळ तयेवनीं व्यौळें गिळीलें सबळें नंदालागीं १
कृष्णा धांव बेगीं गिळीतसे सर्प काळावरी दर्प तुझा देवा २
माझीया पाडसा येई वा धांवोन दारववीं वदन तुझें आतां ३
आली काय तुज निद्रा रे कान्हूया माझीयातान्हूया उठ बेगीं ४
ऐकोनीयां ऐसें पहाती सकळ घालिती मूसळ सर्पावरी ५
श्रमले सकळ सोडीना नंदाला पिटी वक्षस्थळा नंदपत्नी ६
उठे जगद्गुरू काय झालें माय लाबीतसे पाय तयालागीं ७
टांकियेलें सर्पें तेढां कलेवर पुरुष सुंदर निघतसे ८
नामा म्हणे वाचे स्तवी विश्वंभरा करुनी नमस्कारा जाता झाला ९

१६९

करीती गायन रामकृष्णहरी गोकुळींच्या नारी जाती तेथें १
शंखनामा तेथें आलासे गुह्यक नाही त्या विवेक पाषियासी २
उपजला काम तयाचीया मना घालोनी विमाना स्त्रिया नेत ३
धांव धांव रामा नेतसे हा आम्हा अगा मेघश्यामा कृष्णनाथा ४

नेतो स्त्रिया काय न कळेची देवा चारी करूं द्यावा अपराध ५
 हातीं वृक्ष दोघे ऐसे पाहोनीयां टांकोनी तो स्त्रिया पळतसे ६
 घालीतांची वृक्ष प्राणासी सुंकला मोक्ष खात्री दिव्हा बळीभद्रें ७
 भक्तांसाठीं मारी दुष्टाजगजेठी नामा म्हणे वृष्टि विसरेना ८

१७०

गोपीकांचा मेळा आला घराप्रती काय त्या म्हणती नंदालार्गी १
 परब्रम्ह साक्षात् क्षीरसागरवासी त्या कैसा धाडीसी वना मध्ये २
 ब्रम्हा आणि इंद्र आले गोकुळासी वर्णनी कृष्णासी तुम्ही देखा ३
 नेहातिसकोटी देव जयाते प्रार्थित त्यासी अरण्यांत रुतनी कांटे ४
 दैत्याचा हा भार जहाला पृथ्वीसी वधाया कंसासी आला येथें ५
 त्याज-साठीं फार श्रमताती योगी कैलासाचा जोगी ध्यान करी ६
 भ्रांतीं कांरे तूज पडली वेळोवेळां पहातोसी डोळां चरित्रास ७
 नामया सुरुत झालें असे फार म्हणोनी विचार नाठवेची ८

१७१

वृषभाच्या रूपें आला अरिष्टासुर इंद्रादी सुरवर पीती जया १
 बहु देतो श्रास गोकुळींच्या जना धांव धांव कृष्णा मारीं याला २
 जगजेठी तेव्हां धरीतसे सिंगें सारीतसे मार्गे फुजाबळें ३
 पाडोनीयां रवालीं दिव्हा पायवर मारीला असुर नामा म्हणे ४

१७२

कंसाचीया घरा आला नारदमुनी एकांती बैसोनी सांगतसे १
 सातवा जो गर्भ जिराला म्हणती रोहिणी असवे ती बळीरामा २
 आठवा जो पुत्र देवकीसी झाला वसुदेवें जेला नंदा घरीं ३

यशोदेची कन्या घेवोनीयां घेत	गेली आकाशांत मारीतां ती	५
तुझीया मानसीं आशंका येईल	होते रक्षपाळ माझे तेथे	५
ईश्वराची माव नकळे कोणाला	कळले मजला त्याच्या रूपे	६
घेऊनीयां शस्त्र उठीला खरीत	करिनों मी घात वसुदेवाचा	७
तयेवेळीं म्हणे ब्रम्हयाचा सुत	एक तूज मात सांगतो मी	८
रात्रु वधीं आधीं मग मारीं यासी	आहे तूजपासीं कारागृहीं	९
सांगोनीयां ऐसें शांतवीले त्यासी	गेली गोकळासी नामा म्हणे	१०

१७३

गोकुळा येऊनी भेटे नंदादिकां	वेकुंठनायका सांगतसे	१
कंसानें मांडिला अधर्म वहत	मारावें खरीत तयालांगी	२
यावोनीयां आग आपण विझवीली	तेचीपरी केली नारदानें	३
सांगोनीयां ऐसें वीणा सांवरोन	निघाला तेथून नामा म्हणे	४

१७४

माराया कृष्णासी	कंसें पाठवीला केशी	१
बहु असे तो प्रतापी	आला अश्वत्थीये रूपीं	२
देवा डसाया धांवला	धरुनी पाई इगारिला	३
सुरवीं देऊनीयां हात	ब्रवाभ कोंडी जंगन्नाथ	४
नामा म्हणे पडले प्रेत	हर्ष सुरवरां बहुत	५

१७५

शेळ्या मेंढियांचा रवेळ	आतां रवेळों रे सकळ	१
कोणी मेंढ्या हरेती	कोणी चोर म्हणताती	२
म्हणती रात्र झाली	आतां निज वनमाळी	३

कोणी इवान होती चोरा डसाया धांवती	४
तेथें व्योमासुर येत गोपाळाच्या वेष घेत	५
करोनीयां चोरी. नेउनी ठेवी पर्वतदरीं	६
हें देवासी कळलें नामा म्हणे संव्हारिलें	७

१७६

कंसासुर सारे कसेनी विचार धाडीतो अक्रूर गोकुळासीं	१
अक्रूरा आनंद झाला असे फार पाहीन श्रीधर डोळे पारी	२
आजि होइल माझ्या जन्माचें सार्थक वैकुंठनायक पाहीन मी	३
उजवे जाती काक दक्षिण करीं मृग पाहीन श्रीरंग स्वामी माझा	४
शुभ ते शकुन मार्गीं हे होतांती पाहीन सूपती वैकुंठीचा	५
येथूनी यां माझी सरली येरझार कंसानें उपकार केला मोठा	६
अग्नि माझे पितर उद्धरती सकळ पाहीन गोपाळ रुपासिंधू	७
नामा म्हणे आला गोकुळा सन्निध हृदयीं आनंद नसमाये	८

१७७.

चौदाज्ञणे ज्याच्या चरणातें पूजीती त्याची घेइन माती आपुले शिरीं	
एकांतीं अर्चन करितसे धुर्जटी त्यासीं बोलेन गोष्टी आकडीच्या	२
सप्तैश्वरी ज्याचे वर्णिताती गुण करितसे ध्यान ब्रह्मा ज्याचें	३
तेहतिसकोटी देव जयातें पूजीती श्रुती वर्णिताती गुण ज्याचे	४
चारी वेद ज्याची वर्णिताती कीर्ती करिताती स्तुती सौहीजणें	५
लक्ष्मीचा पती ध्याती सनकादीक पाहीन श्रीमुख एक वेळां	६
पृथ्वीचा हा भार करावया दूर म्हणोनी अवतार घेत असे	७

१ गुहंत २ चारवेद-शिक्षादिसहाभंगे-पुराणें-न्यायआर्णिधर्मशास्त्र, ३ वसिष्ठादिक, ४ सहशास्त्रें.

नामा म्हणे आला यमुने जवळीं उतरला रवालीं रथाचीया ८

१७८

धन्य ही यमुना धन्य हे गोकुळ वृक्षादी सकळ धन्य धन्य १

धन्य ह्या गोपीका धन्य हे गोपाळ पश्यादी सकळ धन्य धन्य २

धन्य गोवर्धन धन्य वृंदावन नंदाचा नंदन क्रीडतसे

धन्य ही यशोदा धन्य तीचापती अरवंड पहाती मुखज्याचे ४

गायी घेवोनीयां देव गेला राना ध्वजवज्रांकुशचिन्हा उमटती ५

नेत्रीं अश्रुपात उतरे रथा रवाले गडबडोनी लोळे तयावरी ६

ब्रम्हादीकां दुर्लभ येथील हे माती घेवोनीयां हातीं मुरवीं घाली ७

नामा म्हणे पुढें चालिला खरीत देरवे गडीयांत परब्रम्ह ८

१७९

तनु हे आकाश चंद्रमा तें मुरव ऐसें निष्कलंक परिक्षीती १

पूणीमिचा चंद्र त्याहुनी अधिक शोभत श्रीमुरव कृष्णजीचे २

भोवता हा शोभे नक्षत्रांचा मेळा रवेळत सांवळा जगदुरू ३

वैजयंतीमाळा किरीट कुंडले अक्रूरें देखीलें दोघेजण ४

जोडोनीयां हात घाली नमस्कार वाहातसे नीर क्षण क्षणा ५

नामा म्हणे खरें धांवें दृषीकेशी धरीत पोटासीं अक्रूरानें ६

१८०

भेटि देई मज म्हणे बळिरामा नवर्णवे प्रेमा अक्रूरान्चा १

पेंघासी युसती अवघे गडी तेव्हां कोण रे हा बावा आला येथें २

आपल्या कान्होबाच्या पायां कां पडतो काय हा मागतो आम्हा सां

अक्रूर बळिराम घरीं आले गोपाळ नंदादी सकळ भेटियेले ४

अभंग. ११

मधुपर्क विधि करीती पूजन म्हणजे धन्यदिन आणू या हा ५
 अकूरा बरोबरी करीती भोजन पुढे वर्तमान मग त्यासी ६
 भक्त माझे देवत जगा दावी मात म्हणजे बहुत नामां म्हणे ७
 १८१

प्रातःकाळीं मात झाली गोकुळांत जातो भगवंत मथुरेसी
 गोकुळाचा मेळा मिळाला सकळ पीटीती कपाळ आपुले हातें २
 एकी त्या घालीती केसामध्ये माती एकी त्या लोळती भूमीवरी ३
 आम्हा सोडोनीयां तूरे केसा जासी तुजवीण पीसीं आम्ही सर्व ४
 कोणही रथा पुढे जावोनी पडती आक्रोशें रडती सकळीक ५
 अकूर नव्हे बाई मोठा असे कूर नामीं निरंतर क्रिया वसे ६
 अकूरा आम्हि सर्व पसरितीं पदर नेडंनको श्रीधर मथुरेसी ७
 नामा म्हणे शोक नवर्णवे आतां झाला तो हाकीता रथवरें ८

१८२

ब्रह्मनिष्ठ तेव्हां स्थिरावला चिनीं अकूराचे गळती दोन्ही नेत्र १
 दही दुध तूपे भरिल्या कावडी चालती तांतडी सकळीक २
 चिंतेने व्यापीले अकूराचें मन काय वर्तमान होइल नेणों ३
 नर नारी शोक करीती सकळ दुराच्यारी स्वळ कंस आहे ४
 मार्गी तो स्नानासी उतरला अकूर रथावरी किशोर नंदजीचे ५
 सोडोनीयां घोडीं चालिला तांतडी दिल्ली असे बुडी जळा मध्ये ६
 दावोनी कौतुक निरसि त्यांच्या धाक सांगतसे शुक परिक्षिती ७
 जुंपोनीयां घोडीं चालिला सखर लोपे दिनकर नामा म्हणे ८

१८३

नाममते देव.

जोडोनीयां कंस विनवी विश्वं भरा	चलावे मंदिरा सकळीकीं	१
अनाथा-वर कृपा करा च्छाना, धा	ठेवातसें माथा पायांवरी	२
मारुनीयां कंस येइत तुझ्या घरा	आग्रह अकूरा करूनको	३
सकळ समुदाय मथुरेचे वनी	साथ चक्रपाणी म्हणे नामा	४

१८४

प्रातः काळा गदा उठ कृष्ण राम	पहावया ग्राम चालीयेले	१
भागंत रजक देईना तो वस्त्रें	वधी नख शस्त्रें पापियासी	२
तींवाई वांकडी नीट केले तीसी	तिणें चंदनासी लावीयेले	३
जोडोनीयां हात विनवात सुदामा	चला मेघश्यामा घरा माझ्या	४
वस्त्रें देती तेव्हां मथुरेचे लोक	नर नारी मुख पहाताती	५
मोडीतां धनुष्य येती रक्षपाळ	नामा म्हणे खळ वर्धायेले	६

१८५

इच्छामात्रें मोडी ब्रह्मांडांच्या कोटी	चालीला जगजेठी कंसद्वारा	१
मदोन्मत्त हस्ती देखोनीयां हांसे	पीतांबर कासे रवोवीयेला	२
सांबरोनी हातें केसा देत गांठ	रवोवीतसे नीट वैजयंती	३
खांबा टेंकोनीयां राहे पुढें उमा	सांबळी ही प्रपसा अंगकांती	४
पाहोनीयां मुख झाला समाधिस्थ	ऋषी मुनि समस्त वेडावले	५
दुष्ट पापी हत्ती घाली अंगावरी	क्षणार्धेची मारी गजालागीं	६
उपडोनीयां दांत घेतसे श्रीधर	जहाला उदार कुवलयचा	७
नामा म्हणे पुढें चालीला गोविंद	सावध सावध परिक्षिती	८

१८६

चौदाभुवनें वसे जयाचीये पोटी	त्यासी आणी जेठी मारावया	१
-----------------------------	-------------------------	---

इंद्रादी सुरवर जयांचे किंकर	ख्यामि आणि पामर झोंबी साठीं	२
आतुर्बळी तेव्हां दिसे नारायण	जळतसे मन बैरीयांचें	३
कंसाचे अंगणी उभा असे देव	जैसा ज्याचा भाव तैसा भासे	४
रुष्णाते देरवोनी वलाना करीती	चोळीताती माती दंडालागीं	५
बळिभद्रासि रवूण दावीयेली तेव्हां	उसीर न लावा मारायासी	६
नामा म्हणे एक उरलासे कंस	वधिती सकळांस दोषेजण	७

१८७

रमेच्या बल्लभें देरवीयेला कंस	धरुनी आवेश बैसलासे	१
त्वरें जावोनीयां धरियेला केशीं	पाडीला भूमीसी दुष्टबुद्धी	२
वज्रप्राय मुष्टी वोपी नारायण	सोडीयेला प्राण कंसें तेव्हां	३
देव वर्षताती सुमनाचे भार	भक्तजयजयकार गर्जताती	४
गान्हाणे सांगती ऋषी मुनी सर्व	गाताती गंधर्व सप्तस्वरें	५
नामा म्हणे पुढें अप्सरा नाचती	वर्णिताती कीर्ती रुष्णाजीची	६

१८८

राज्यां स्थापियेला उग्रसेन तेव्हां	देवकी वसुदेवा सोडवीले	१
देवकीच्या स्तनीं फुटलासे पान्हा	वसुदेव दर्शना करितसे	२
वासुदेवे केले त्यांचें समाधान	गायी दिल्या दान ब्राम्हणांसी	३
समस्तांची क्रिया करी उग्रसेन	झालासे दिवान देव त्याचा	४
पळोनीया गेले होतेजे यादव	आणियेले सर्व राम कृष्णें	५
आनंद न माय संकळ लोकांला	मथुरेत राहीला नामा म्हणें	६

१८९

नंदालागी तेव्हां म्हणे चक्रपाणी जावें तुझि सर्वांनीं गोकुळासी

अहर्निशी माझे करावें चिंतन दुःखसांडी मन नंदराया २
 ऐसे ऐकोनीयां निराश्रवचन जाइल माझा प्राण तुजवीणें ३
 गडि म्हणती देवा आम्हासी टाकीलें काय आमुचें सरलें पुण्य देवा
 कोणासवें आम्ही खेळूं यमुनेतें रक्षील आम्हातें कोण आतां ५
 ब्रम्हादीक तुझ्या वंदीताती पायां दिव्या आम्ही शिष्या क्षमा करीं
 यशोदेसी सांगा माझा नमस्कार देईन सखर भेटी सर्वा ७
 कंठ सद्गदीत नेत्रीं अश्रुपात निघती समस्त नामा म्हणे ८

११०

च्यारी वेदां ज्याच्या नयेची ऊमज करीतसे मुंज वसुदेव १
 कर्दळीचे स्तंभ वाडे शृंगारिले गर्गासी धाडीलें आणावया २
 देशोदेशीं चिठ्या लिहिल्या वसुदेवें मुंजीसाठीं यदें कृष्णार्जुन्या
 मथुरेचे लोक आणीती अहेर होतसे गजर वाजंत्रांच्या ४
 उग्रसेनें तेव्हां फोडीलें भांडार हीजांसी अपार द्रव्य दिलें ५
 विष्णुदास नामा वांदीतो सुपारी झाले ब्रम्हच्यारी रामकृष्ण ६

१११

घालीतसे पंथ तरावया जना गेले संदीपना घरीं दोघे १
 गुरुसेवा करीती वंदीती चरण जहाली संपूर्ण विद्या तेव्हां २
 जोडोनीयां हात करीती प्रार्थना मागावी दक्षिणा गुरूराया ३
 नामा म्हणे द्विज म्हणत स्त्रीयेसी असे जि मानसी इच्छा तुझ्या ४

११२

समुद्रांत पुत्र बुडाला रे माझा पराक्रम तुझा ठावा असं १
 अवश्य म्हणोनी तेथूनी निघाले समुद्रांत आले राम कृष्ण २

करोनीयां पूजां पुसे वर्तमान देई रे आणून गुरुपुत्र ३
 पांचजन्यदैत्य येथें बळी राहे बंधु तेथें पाहे कृष्णनाथ ४
 टाकोनीयां उढी वधीलें तयासी पाहे हृषीकेशी उदरांत ५
 नाहीं ऐसें कळों आलें विश्वंभरा घेवोनी शरीरा आला वरी ६
 पश्चिती काय नकळे तयाला दावीतसे लीला नामा म्हणे ७

११३

यमाच्या नगरीं दोघेजण गेले शंखानें स्फुरिलें कृष्णनाथें १
 ऐकोनीयां नांद कांपतसे काळ उठीले सकळ पदावया २
 जोडोनीयां हातं आणी अधोक्षजा करोनीयां पूजा पुसतसे ३
 संदीपन पुत्र आहे तुजपासीं आणि रे तयासी शीघ्र आतां ४
 तुमचा मी किंकर निरोप मज द्यावा रामा वासुदेवा पुसतसे ५
 घेउनीयां पुत्र तेथूनी चालीले नामा म्हणे आले गुरुगृहीं ६

११४

काटीतसे दृष्टी संदीपन पत्नी नववर्णवे बाणीं हर्षतीचा १
 असे कांहीं इच्छा मागावें आणीक दिलें हें बाळक म्हणती दोघे २
 अहर्निशीं तुम्हा असावें कल्याण आले राम कृष्ण मथुरेसी ३
 कृतांतासी धाक नामा म्हणे ज्याचा आहे मी तयाचा शरणागत ४

११५

युगा बरोबरी जाताती घटीका गोकुळींच्या लोकां तसें झालें १
 उदास दीसती वनें दाही दिशा काय रे जगदीशा आम्हा केसे २
 रोडावल्या गार्वी करीताती रवणी यस्म न करीती स्वरपान ३
 अन्न पाणी तेव्हा बर्जती गोकुणी आतां चक्रपाणी केंचा आम्हा ४

यमुनेचे तीरीं वृक्ष ते सुकले पाषाण उल्ले तयादुःखें ५
 प्रातःकाळीं गडी अवघेची बोलती मारुनी श्रीपती गेला नाहीं
 जिवनावीण मत्स्यजैसे तळमळती नामा म्हणे चितीं धन्य प्रेमा ७

११६

अंतर्यामी जाणे सर्वांचा जो साक्षी रडताती पक्षी मज साठीं १
 पाहूनीयां प्रेमा भूलला गोविंद रडतसे मंद मंद तेव्हां २
 उच्चारितां नामें तरताती पापी नविसरे गोपी कांहीं केल्या ३
 विश्वाचा जो आत्मा शोक तया नाहीं भूललासे तोही भक्तिप्रेमें ४
 चिंतनें व्यापीला तेव्हां हृषीकेशी पाठऊं कोणासी गोकुळांत ५
 तयेवेळीं पुढें देखीलें उद्धवा बाह्यांतसे तेव्हां तयालागीं ६
 नामा म्हणे आतां करील एकांत सावधान चित्त अवधारा ७

११७

शक्रादिक ज्याची वर्णिताती कीर्ती तोये काकुलती उद्धवासी १
 दयेचा सागर बोले तयेवेळां मजसाठीं गोकुळांतुवां जावें २
 मजवरी त्यांनीं ठेवीयेला प्राण संसाराचें भ्रान नाहीं कोणहा ३
 यशोदा आणि नंद झालेनी तटस्थ गडि माझे समस्त पिसे झाले
 गाथी मजवीण नघेतीच नृण बळिं स्तनपान वीसरलीं ५
 चालताना पंथ चुकति नारीनर पक्ष्यानीं आहार सांडीयेला ६
 शहाणा चतूर आहेसी नेटका बोधाव्या गोपीका ब्रह्मज्ञानें ७
 नामा म्हणे ठेवी चरणावरी माथा जुंपूनीयां रथा पुसतसे ८

११८

सारथ्यासी सांगे हाकी रे सत्वर पाहीयेले तीर यमुनेचे १

।पाराहूनीयां पाहे चहूंकडे बोलताती कोठें पक्षीराज २
 व्याघ्र आणि गाथी एकत्र बैसती कौकीळा बोलती कृष्ण, कृष्ण ३
 मुंगसें आणि नाग निस्तेज पडती चिमण्या बोलताती कृष्ण कृष्ण
 वियोगानें तेव्हां म्हाणें रडतीं मृक बोलताती कृष्ण कृष्ण ५
 कृष्णाच्या रूपेणें काळलें उडवासी धन्य धन्य त्यांसी म्हणे तेव्हां ६
 ब्रह्मज्ञान सांगों देवें पाठवीलां तो रडोंलागला तयेवेळीं ७
 नामा म्हणे आला नंदाचीया घरा पुढील अवधारा निरोपण ८

१११

धांवोनीयां नदें वरीलें चरण घालूनी आसन बेंसवीला १
 सकुमार सांवळा राजीवळोवन सुरवी आहे कृष्ण मथुरेंत २
 रोहिणीचा पुत्र स्मरवी आहे राम स्मरे पुरुषोत्तम कधीं आम्हा ३
 गोकुळांत गोळी आहे एक नंद आठवी गोविंद कधींतरी ४
 काय माझे पुण्य उडवा सरलें म्हणोनी टाकीलें कृष्णनाथें ५
 परब्रह्म पूर्ण धाडी मी वनासी म्हणोनी हृषीकेशी कोपलासे ६
 मेघव्याम-मूर्ती सकुमार पाऊलें नदेरवती डोळे आतां माझे ७
 ऊठ नदा जेऊं काण म्हणें आतां दुःख माझ्या चित्ता फार वारे ८
 नेत्रीं अश्रुधारा कूठ सद्वीत पडीला मूर्च्छित नामा म्हणे ९

२००

पडीयेली जेव्हां यशादेसी फ्रांती ऐक परिक्षिती प्रेम तीचे १
 रवोडी करूं नका म्हणे दटावीलें म्हणोनी रूसलें तान्हां माझे २
 नंदासी म्हणत आहूं कोठें कृष्णा दाटण्यासे यान्हा स्तनीं माझ्या ३
 उडव चित्तांत करीतसे रवेद यशोदे स्पवध होई माते ४

निदर्य पापीण बांधी मी उरवळासी म्हणोनी रुसलासी देवराय
माति स्वातां वेळे तुज म्या मारिलें म्हणोनी टाकीलें मजलागीं ६
ज्ञामा म्हणे त्यांचें करी समाधान सांगे ब्रम्हज्ञान दोघांजणा ७

२०१

प्रातः काळीं उद्धव स्नानासी चालीला मिळालासे मेळा गोपीकांचा
परस्परें म्हणती कोण आतां आला न्यावया नंदाला पाठवीलें २
सकळांच्या प्राणा घेऊनीयां येई म्हणोनीयां पाहीं धाडीयासी ३
भ्रमरांसी स्त्रीया कुशब्दे ताडीती आवडिनें बोलती नाना शब्द ४
धाउंन उद्धवाचे धरीती चरण आमुचें स्मरण करीतसे ५
स्वरूपहीन आम्ही सुंदर कंसदासी म्हणोनी तुजपासीं पुसतसों ६
आम्हांसाठीं तेथें जावोनीयां म्हण एकदां चरण दावी सर्वां ७
मेत्या त्या गोपीका त्यांची रांरव झाली. वाजवीं मुरली तथा जोगीं
नामा म्हणे त्यांसी सांगे ब्रम्हज्ञान श्रीकृष्ण रूपेन स्थिरावल्या ९

२०२

समस्तांचें येणें केलें समाधान सारीलें भोजन सकळीकीं १
यशोदा आणि नंद देती अलंकार कृपादीनावर असोंघावी २
गोपाळ गोकुणी पुसत उद्धव मीळोनीयां सर्व बोलवीती ३
पक्षीवचापदांसी सांगत उद्धव असोंघावा भाव कृष्णा-पायीं ४
आला मथुरेसी सांगे वर्तमान नामा म्हणे धन्य श्रोते वक्ते ५

२०३

अक्रूराच्या घरा आले राम कृष्ण संतोषलें मन फार स्वाचें १
घालोनी आसन प्रक्षाली चरण म्हणे धन्यदीन आजिबा हा २

जोडोनीबां हात घाडी नमस्कार जहाला उदार पूर्वजांचा १
 हस्तनापुरासी अकूर लांजावें सांगीतले तेंचें नामा म्हणे ४

२०४

अवश्य म्हणोनी चालीला अकूर पाहीयेले पुर कोणचांचे १
 धृतराष्ट्रा सांगे विदकाच्या गोष्टी फार तुझ्या पोटी दुष्ट-बुद्धी २
 बंधूचीया पुत्रां धरीतोसी दूर होसी लोभापर पुत्रांवरि ३
 करीतोसी हेच पांडुच्या पुत्रांचा होसिल नरकाचा अधिकारी ४
 स्वर्गाचे पूर्वज हांसतील तुज धरावा उमज तेथोनीयां ५
 सांगुनीयां ऐसें तेथोनी निघाला कुंतीरसी संत ज्ञानामा म्हणे ६

२०५

देवकी रोहिणी बळिराम वसुदेव सरचे शुभ्यां सर्वा आहेत कीं १
 पाहोनीयां तूज झाले समाधान सुखी आहे कृष्ण यथुरंत २
 आयुची एक कुंती आहे हस्तमापूरीं स्वरे ती अंतरीं किंवा नाही ३
 बहुतां दिवसां तुज धाडीले अकूरा म्हणोनी अंतरा स्खलवाते ४
 माझीया बाळासी फार देती दुःख नाहीं राजसुख क्षणभरी ५
 राजा पांडु आम्हा टाकोनीयां गेला रक्षी बालकाला कोण आतां ६
 नामा म्हणे ऐसें सांगतसे कुंती शिधीयेडी सिती अश्रुपाते ७

२०६

निरोप हा माझा सांग रे कृष्णाला भरवंसा मजला आहे तुझा १
 अच्युता अमंता श्रीधरा वामना अगा वारायणा शरण तूज २
 जगदीना हरी त्रिविक्रम केशवा अगा वास्तुदेवा शरण तूज ३
 गोविंदा माधवा हरि मेघश्यामा अगा पुरुषोत्तमा शरण तूज ४

नामदेव

चक्रपाणी अगा वेकुंठनायका रशीं या बाळकां दासां तूड्या
त्रिविधतापें माझी जळतसे कावा दावी मज पाया एक वेळां ६
विदुर अक्रूर करिति समाधान करावें श्रवण नामा म्हणे ७

२०७

परब्रह्म पूर्ण तुझा आहे सरवा मानिसी कांदुःखाजननीय १
इंद्राचा अवतार आहे हा अर्जुन घेईल हा प्राण कौरवांचे २
कलीलगे युद्ध धरुनीयां धीर नदेखे मी वीर त्रैलोक्यांत ३
सांगोनीयां ऐसें पूसोनी सर्वांसी आला मथुरेसी नामा म्हणे ४

२०८

समाप्त.

